

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa

VÍCELETÉ DOTACE V OBLASTI KULTURY NA MUNICIÁLNÍ ÚROVNI

Multi-year grants in the culture at the municipal level
Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D.

Autor:

Thuong Hien Ngo

Brno, 2014

**Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta**

**Katedra veřejné ekonomie
Akademický rok 2013/2014**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pro: Thuong Hien Ngo

Obor: Veřejná ekonomika a správa

Název tématu: **VÍCELETÉ DOTACE V OBLASTI KULTURY
NA MUNICIPALNÍ ÚROVNI**

Multi-year grants in the culture at the municipal level

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je popsat, analyzovat a zhodnotit poskytování a využívání víceletých dotací v oblasti kultury ve vybraných městech České republiky.

Postup práce a použité metody:

1. Teoretické vymezení pojmů zkoumané problematiky.
2. Deskripce dotačních mechanismů se zaměřením na jednoleté a víceleté čerpání.
3. Analýza systému víceletých dotací v oblasti kultury na municipální úrovni - srovnání vybraných měst v ČR, případně v zahraničí.
4. Syntéza zjištěných skutečností - sumarizace výhod a nevýhod víceletých dotací v oblasti kultury, popř. doporučení pro Brno.

Rozsah grafických prací: Podle pokynů vedoucího práce

Rozsah práce bez příloh: 35 – 40 stran

Seznam odborné literatury:

MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Translated by Věra Kameníčková. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1994. xiv, 946 s. ISBN 80-85603-76-4.

A handbook of cultural economics. Edited by Ruth Towse. Cheltenham: Edward Elgar, 2003. xi, 494 s. ISBN 1-84064-338-2.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

MARKOVÁ, Blanka, Michaela ŽAROŠSKÁ a Eva ŽÁKOVÁ. *Podpora kultury z evropské unie*. 1. vyd. Praha: Institut umění – Divadelní ústav, 2012. 219 s. ISBN 978-80-7008-285-0.

Zásady poskytování dotací ze Čtyřletého grantového programu v oblasti kultury na léta 2012-2015. Plzeň, 2011.

Program rozvoje kultury města Brna. Brno, 2012.

Grantový systém hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010 – 2015. Praha: Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu, 2011.

Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy 2010. Praha: Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu, 2010.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D.

Pracoviště vedoucího práce

**Centrum výpočetní techniky
Katedra veřejné ekonomie**

Datum zadání bakalářské práce:

1. 10. 2013

Termín odevzdání bakalářské práce a vložení do IS MU je uveden v platném harmonogramu akademického roku.

.....
vedoucí katedry

.....
prof. Ing. Antonín Slaný, CSc.
děkan

V Brně dne 22. 4. 2014

Jméno a příjmení autora:	Thuong Hien Ngo
Název bakalářské práce:	Víceleté dotace v oblasti kultury na municipální úrovni
Název práce v angličtině:	Multi-year grants in the culture at the municipal level
Katedra:	Veřejné ekonomie
Vedoucí bakalářské práce:	Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Anotace

Bakalářská práce *Víceleté dotace v oblasti kultury na municipální úrovni* se zabývá systémem víceletých dotací v oblasti kultury ve vybraných městech a následným hodnocením kladů a záporů těchto dotací. Úvodní část práce se věnuje významu kultury pro naši společnost a typům dotací. Dále je předmětem práce víceletý dotační systém ve čtyřech městech ČR – v Praze, Brně, Plzni a Písku, přičemž pozornost je zaměřena na jejich současný stav. Při popisování daných systémů je kladen důraz na analýzu rozdílů mezi vybranými městy. Práce též obsahuje komparaci víceletých dotací mezi zahraničním městem Berlínem a hlavním městem Prahou. Na konci jsou uvedeny výhody a nevýhody víceletých dotací.

Annotation

The thesis *Multi-year grants in the culture at the municipal level* examines the system of multi-year grants in the culture in chosen cities and subsequent evaluation of strengths and weaknesses of these grants. Introductory part deals with the importance of culture for our society and the types of grants. Then the object of the thesis is multi-year grant system in four cities in the Czech Republic – in Prague, Brno, Pilsen and Pisek, whereas attention is focused on their current state. During describing these systems the emphasis is put on analysis of differences between the selected cities. The thesis also contents the comparison of multi-year grants between foreign city Berlin and the capital city Prague. At the end, the advantages and disadvantages of multi-year grants are stated.

Klíčová slova

Víceleté dotace, víceleté granty, financování kultury, dotační systém, kulturní organizace

Keywords

Multi-year subsidies, multi-year grants, financing culture, grant system, cultural organization

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Víceleté dotace v oblasti kultury na municipální úrovni* vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Simony Škarabelové, Ph.D. a uvedla v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy, vnitřními předpisy Masarykovy univerzity a vnitřními akty řízení Masarykovy univerzity a Ekonomicko-správní fakulty MU.

V Brně dne 22. 4. 2014

vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla velmi poděkovat Mgr. Simoně Škarabelové, Ph.D. za odborné vedení, vstřícnost a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	11
1. KULTURA A DOTACE	13
1.1 Definice kultury	13
1.2 Ekonomický význam kultury	14
1.3 Dotace na municipální úrovni	15
1.3.1 Dotace v oblasti kultury	16
2. VÍCELETÉ DOTACE V OBLASTI KULTURY VE VYBRANÝCH MĚSTECH ČR.....	18
2.1 Hlavní město Praha	18
2.1.1 Víceletý dotační systém	18
2.1.2 Průběh hodnocení víceletých grantů.....	20
2.1.3 Současný stav.....	20
2.2 Brno.....	22
2.2.1 Víceletý dotační systém	23
2.2.2 Průběh hodnocení víceletých grantů.....	25
2.3 Plzeň.....	26
2.3.1 Víceletý dotační systém	26
2.3.2 Současný stav.....	28
2.4 Písek.....	29
2.4.1 Víceletý dotační systém	29
2.4.2 Současný stav.....	30
2.5 Sumarizace víceletých dotací v dotyčných městech	31
2.5.1 Případné doporučení a řešení pro Brno.....	32
3. KOMPARACE SYSTÉMU VÍCELETÝCH DOTACÍ BERLÍNA A PRAHY	35
4. VÝHODY A NEVÝHODY VÍCELETÝCH DOTACÍ	38
4.1 Výhody víceletých dotací.....	38
4.2 Nevýhody víceletých dotací.....	42
4.3 Aktuální problémy víceletých dotací	44
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	55

ÚVOD

Svou bakalářskou práci si dovoluji zahájit citátem slavného představitele české divadelní kultury Jana Wericha: „*Já myslím, že civilizace není dobrá, když je bez kultury. Člověk potřebuje ke štěstí a spokojenosti nejenom pohodlí tělesné, ale i duševní. Kultura a civilizace musí jít ruku v ruce.*“

S kulturou se setkáváme v každodenním životě, ať už se nám to líbí nebo ne. Kultura hraje velmi důležitou roli, pomáhá rozvíjet osobnost jedince, reprezentuje zemi před světem nebo jednoduše přináší lidem zábavu. Kultura plní nejen sociální funkci, ale i politickou a ekonomickou. Protože kultura nám dává mnoho pozitivních věcí, je třeba ji chránit, podporovat a financovat. Financování kultury není dosud v České republice (dále jen ČR) považováno za významné jako jiná odvětví. Poslední dobou ovšem zaznamenává jisté změny, které povedou k lepšímu. Jedna z nich je zavedení víceletých dotací v oblasti městské kultury.

Cílem bakalářské práce *Víceleté dotace v oblasti kultury na municipální úrovni* je popsat, analyzovat a zhodnotit poskytování a využívání víceletých dotací v oblasti kultury v různých městech ČR. Poskytování dotací na více let dopředu není zcela obvyklým způsobem financování kultury zejména na úrovni měst, z tohoto důvodu jsem si zvolila poměrně rozsáhlý a ambiciózní cíl se záměrem seznámit čtenáře s danou problematikou, zprostředkovat jim hlubší pohled na celý systém. Pro získávání potřebných informací jsem si vybrala metodu sekundárního sběru dat. Mezi hlavní metody patří rešerše a prostudování strategických dokumentů, zásad a pravidel poskytování víceletých dotací, dále zkoumání rozpočtů měst a výročních zpráv kulturních organizací. Na základě analýzy získaných poznatků jsem se pak pokusila o syntézu a následně zhodnocení celého systému víceletých dotací. Výsledek práce by měl ukázat, jak fungují víceleté dotace ve vybraných městech a jaké přináší výhody či nevýhody dotčeným stranám.

První kapitola obsahuje definice kultury a dotací v této oblasti, též vymezení ekonomického významu těchto pojmů. Odvětví kultura čerpá finanční prostředky z více zdrojů, jeden z nich je městský rozpočet, který uděluje kulturním organizacím peníze prostřednictvím dotačního programu. Na otázky co jsou to dotace, případně víceleté dotace a jaké typy dotace existují, se pokouším v této kapitole odpovědět. V poměrně obsáhlé druhé kapitole popisují pravidla a aktuální stav poskytování a čerpání víceletých dotací ve čtyřech městech v ČR – Praha, Brno, Plzeň a Písek. Tato města jsou vybrána z toho důvodu, že každé město se nachází v jiném kraji, sleduje trochu rozdílné cíle a jejich systém víceletých dotací je různě starý. Hlavní město ČR Praha denně nabízí hodně širokou škálu kulturních programů pro místní občany a zahraniční turisty, a tak mnoho organizací potřebuje dlouhodobou finanční pomoc od města. Nejstarší víceletý dotační systém a problémy s ním související jsou blíže rozebrány v první části této kapitoly. Poslední dobou téma financování městské kultury často zaznělo v politických debatách, kde zástupci kulturních organizací volali po zavedení víceletých dotací. Tohle se podařilo např. městu Brno, které mělo neuspokojivý způsob financování kultury. Druhá podkapitola se plně věnuje změnám v dotačních programech souvisejících s nově zavedenými víceletými dotacemi. Na tento systém si Brno i kulturní organizace ještě nezvykly, proto se objevily některé komplikace, jejichž případné řešení bude také zkoumáno.

Další část druhé kapitoly zachycuje víceleté dotace v Plzni. Víceleté dotace jsou zde poměrně dobrým způsobem rozděleny a dávají nám odlišný pohled, poněvadž oproti Praze, kde víceleté dotace vznikly již dávno, a Brnu, kde byly teprve zavedeny, víceleté dotace v Plzni právě zažívají nejlepší časy, neboť se připravují na program Evropské hlavní město kultury (dále jen EHMK) 2015. Tento titul slouží jako podnět ke kulturnímu rozvoji a změnám, bylo by tedy zajímavé se věnovat jejímu víceletému dotačnímu systému, který se s největší pravděpodobností zaměří na činnosti daného programu. Udělování dotací na několik navazujících let se stalo populárním nejen ve velkých městech, ale i v menších městech jako je např. Písek. Je to malé město co se týče rozlohy a počtu obyvatel, ale vlastní bohatý kulturní život s historickými památkami a mnoha atraktivními kulturními programy. V třetí kapitole se podíváme do zahraničí na víceleté dotace v Berlíně a jeho specifika ve srovnání s Prahou, tím získáme širší informovanost na stav víceletých dotací v ČR. Na závěr jsou popsány výhody a nevýhody těchto dotací, a to z pohledu města, kulturních organizací a diváků, což představuje jeden z nejdůležitějších výsledků této bakalářské práce.

1. KULTURA A DOTACE

V této kapitole bych se ráda zabývala definicí kultury, jejím ekonomickým významem a přínosem. Další část kapitoly se zaměří na formy dotace na municipální úrovni s důrazem na dotaci v oblasti kultury.

1.1 Definice kultury

Není snadné definovat kulturu, neboť v dnešní době ji každý z nás vnímá poněkud jinak. Významná světová Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) formuluje pojem kultura takto: „*Kultura musí být považována za soubor distinktivních duchovních a hmotných, intelektuálních i citových rysů, které charakterizují společnost nebo společenskou skupinu, kultura zahrnuje vedle umění a písemnictví také způsoby života, způsoby soužití, hodnotové systémy, tradice a přesvědčení*“.¹ Ministerstvo kultury České republiky uvádí jinou definici, kterou můžeme najít v dokumentu Kulturní politika, „*Kultura je významným faktorem život občanské společnosti, který podstatnou měrou napomáhá její integraci jako celku. Přispívá k rozvoji intelektuální, emocionální i morální úrovně každého občana a plní v tomto smyslu výchovně vzdělávací, morální, významné kreativní a hodnototvorné funkce. Kultura je prostředkem přenosu informací mezi generacemi a utváří základní identitu jedince. Propojuje Českou republiku s vnějším světem, zároveň ji však z něj vyděluje; charakterizuje ji v porovnání s ostatními státy*“.² V zahraniční literatuře bychom našli řadu dalších definic kultury. Kroeber, Kluckhohn a Untereine ve své slavné knize *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions* shromáždili celkem 160 definic kultury z odlišných pohledů, jedna z nich zní: „*Culture consists in those abstract elements of actions and reactions which may be traced to the influence of one or more strains of social heredity*“.³ (česky Kultura spočívá v abstraktních prvcích akcí a reakcí, které mohou pramenit z vlivů jednoho nebo více kmenů sociální dědičnosti). Na základě těchto definic lze tvrdit, že kultura je rozsáhlá a poměrně abstraktní oblast. V minulosti kultura znamenala tradice, zvyky, jazyk nebo náboženství. Z definice UNESCO vyplývá, že to jsou vlastně znaky, které spojují určitou skupinu lidí, kteří žijí na stejném území bez ohledu na jejich osobnost. Lze říci, že tito lidé náhodně sdílejí stejnou kulturu, protože patří ke stejnému národu. Dříve lidé vytvářeli kulturu na základě duchovních činností, avšak dnes kultura už neuspokojuje pouze duchovní ale i materiální potřeby člověka. Pokud se v současné době mluví o kultuře, jistě by se mnohým z nás vybavilo divadlo, literatura nebo hudba. Hodně lidí vidí kulturu jako zajímavou náplň volného času, jako způsob začlenění do společnosti či zdroj k sebevzdělání. Když se zaměříme na kulturu z pohledu společnosti, kultura slouží jako bohatství budoucím generacím, zvyšuje životní úroveň společnosti a také částečně zabraňuje kriminalitě. Z toho

¹ *Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní diversitě* [on-line]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf

² Ministerstvo kultury ČR. *Státní kulturní politika České republiky 2009 – 2014* [online]. ©2009 [cit. 2013-10-14]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>

³ KROEBER, Alfred L, KLUCKHOHN, Clyde, UNTEREINE, Wayne. *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Str. 48

vyplývá, že díky kultuře se jedna společnost odlišuje od druhé. Podle antropologického pojetí se kultura pohybuje ve dvou rovinách:⁴

1. v širším smyslu jako proces kulturní emancipace jedince a lidské společnosti,
2. v užším pojetí jako specifickou sféru společenského života.

Druhá rovina má k ekonomickému hledisku blíže, proto budu v této bakalářské práci chápat kulturu jako nedílnou součást našeho každodenního života a jako odvětví národního hospodářství.

1.2 Ekonomický význam kultury

Kultura tvoří samostatné odvětví v národním hospodářství. Nejenže čerpá prostředky z veřejného rozpočtu, ale rovněž do něho i přispívá. Financování plyne ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva kultury ČR (dále jen MK), a potom z rozpočtů krajů, obcí či z jiných kapitol a veřejných fondů. V roce 2011 se kultura podílela na HDP 1,9 %, ve srovnání s jinými odvětvími jako je potravinářský průmysl (1,8 %) nebo zemědělství (1,3 %) lze kulturu považovat za ekonomicky produktivní a důležitý sektor.⁵ V roce 2011 skutečné příjmy MK ČR do státního rozpočtu dokonce převyšovaly schválené příjmy o 321 898 000 Kč.⁶ Lidé se často dívají na kulturu jako na nekomerční oblast ekonomiky, ale v dnešním moderním světě si musíme uvědomit, že design, kinematografie nebo hudební koncerty rovněž představuje nedílnou součást kulturního sektoru a určitě tvoří podíl na HDP. Kultura také vytváří velké množství pracovních míst, studie totiž dokládá, že jedno pracovní místo v kultuře vytváří až 2,8 pracovních míst v navazujících odvětvích.⁷ Počet zaměstnanců v sektoru kultury dosahuje 85 tis., což tvoří 1,7% celkového počtu zaměstnanců v ČR.⁸ Toto číslo zahrnuje i externí pracovníky, kteří jsou charakterističtí pro dané odvětví. Podle Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) činí průměrný plat v kulturním odvětví cca 24 500 Kč, což momentálně odpovídá průměru v ČR.

Z ekonomického pohledu se dá kultura vnímat jako statek. Většina kulturních statků je částečně financována z veřejných zdrojů, z tohoto důvodu se kultura pokládá za smíšeně veřejný statek, neboť splňuje dvě kritéria, vylučitelnost a nerivalitu. To znamená, není-li vyčerpána kapacita, další něčí spotřeba daného statku nesnižuje užitek ostatních, avšak vyloučení ze spotřeby lze provést jistým opatřením. Jako každý jiný statek i kulturní statek se

⁴ ŠKARABELOVÁ, Simona. *Ekonomika kultury a masmédií*. Str. 10

⁵ ŽÁKOVÁ, Eva. *I kultura je součástí české ekonomiky a zaslouží si strategickou podporu* [online]. 11. 10. 2012 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&type=1&news_id=11931

⁶ Ministerstvo kultury ČR. *Rozpočet a závěrečný účet* [online]. ©2007 [cit. 2014-03-14] Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2011/statni-rozpocet/kapitola/334>

⁷ CIKÁNEK, Martin. Proč podporovat kulturu? Je to ekonomicky výhodné. A2 [online]. 12. 09. 2007 [cit. 2013-10-20]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2007/37/proc-podporovat-kulturu-je-to-ekonomicky-vyhodne>

⁸ Český statistický úřad. *Výsledky účtu kultury za rok 2011* [online]. 31. 5. 2013 [cit. 2013-10-29]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3318-13>

charakterizuje svou užitnou hodnotou a vzácností, proto je náročné kulturu tržně oceňovat. Smíšené veřejné kulturní statky je možno rozdělit na národní, které ovlivňují nejširší vrstvy národa, a lokální, které souvisí s omezeným okruhem obyvatel.⁹ Lokální kulturní statky poskytují nejčastěji města, neboť lépe zjistí a uspokojí preference občanů. O problematice lokální kultury a jejím dotačním financování budu pojednávat blíže v následujících kapitolách.

1.3 Dotace na municipální úrovni

Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) se dotací rozumí finanční prostředky ze státního rozpočtu nebo ze státních fondů, které mohou čerpat fyzické i právnické osoby.¹⁰ Pilný charakterizuje dotace jako *nenávratné peněžní převody ze státních nebo jiných veřejných zdrojů do rozpočtů krajů, municipalit nebo jiným subjektům, které patří do soukromého i veřejného sektoru*.¹¹ Z definice jednoznačně vyplývá, že se jedná o peněžní pomoc, nikoliv o pomoc naturální. Dotace slouží jako podpora při nedostatku finančních prostředků k realizaci činnosti, která zpravidla přináší jistý užitek pro veřejnost. Podle Pekové *mají dotace umožnit poskytovat občanům v určitém standardu základní druhy veřejných statků na území celého státu bez ohledu na rozdílnou daňovou kapacitu v obcích a v regionech*.¹² Úkolem města je prostřednictvím příjmů, které plynou do rozpočtů formou dotace, zabezpečit veřejné služby občanům žijícím na svém území. Dotace získávají zejména zařízení, u nichž je zřizovatelem město. Poskytnutí víceleté dotace na municipální úrovni je dané především zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, s výjimkou hlavního města Prahy. V literatuře nejčastěji najdeme dělení dotací na:¹³

- Běžné - neboli neinvestiční. Mají charakter opakujícího poskytování na financování běžných potřeb souvisejících s provozním činnostmi.
- Kapitálové - jsou to investiční dotace, které se smí používat výhradně k jednorázovému, pravidelně se neopakujícímu financování potřeb dlouhodobé povahy.

V rámci obou výše vyjmenovaných pojmů rozlišujeme dotace:¹⁴

- Účelové – jsou určené na předem vymezený účel a podmínky. Jsou zpravidla zúčtovatelné, tj. nevyčerpaná část dotace musí být vrácena zpět. Daný záměr, na který je dotace poskytována, musí být předem schválen příslušným orgánem.

⁹ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Str. 410.

¹⁰ ČESKO. 218/2000 Sb. Zákon ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). *Sbírka zákonů 2000*, částka 65. Str. 3104. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=49515&recShow=2&fulltext=&nr=218~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>. ISSN 1211-1244.

¹¹ PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance*. Str. 128.

¹² PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance – úvod do problematiky*. Str. 215.

¹³ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Str. 259.

¹⁴ *Ibidem*

— Neúčelové – nemusíme mít předem vytvořený účel a podmínky, aby bylo možné dotaci čerpat.

1.3.1 Dotace v oblasti kultury

V souvislosti s tématem mé bakalářské práce se můžeme setkat s pojmem grant, který velmi často nahrazuje pojem dotace v oblasti kultury. *Pojem „grant“ se užívá v souvislosti s nadacemi, nadačními fondy a agenturami (soukromé zdroje). V případě ministerstev, obcí a krajů (veřejné zdroje), se často setkáváme také s termínem „dotace“ (zejména u zdrojů veřejných).*¹⁵ Z této definice vyplývá jasný rozdíl mezi dotací a grantem, avšak v běžném životě se tyto pojmy většinou volně zaměňují a používají jako synonyma. V koncepci kulturní politiky se grantem rozumí forma účelové dotace. Jak jsem uvedla výše, tak účelové dotace jsou vázané na určitý subjekt nebo projekt s konkrétním cílem. Dotace v oblasti kultury na municipální úrovni jsou vždy účelové (investiční i neinvestiční). Nelze poskytovat neúčelové dotace z důvodu finanční možnosti rozpočtu, navíc takové dotace v obcích hrozí zanedbáním některých kulturních služeb, protože příjemci dotací by nebyli ničím vázáni a měli úplnou svobodu při vynakládání těchto peněz. Kromě toho účelové dotace umožňují municipalitám lépe spravovat a kontrolovat aktivity příjemců. Bylo prokázáno, že stejného cíle veřejné podpory lze s nižšími náklady dosáhnout pomocí účelových dotací, neboť jsou účinnější a dokážou minimalizovat rozpočtové náklady.¹⁶ Kulturní organizace mnohdy provádějí umělecké činnosti, které vždy směřují k nějakému konkrétnímu cíli, z tohoto úhlu pohledu lze zdůvodnit nárok na účelovou dotaci. Podíváme-li se do zahraniční literatury o ekonomice kultury např. v knize *A textbook of cultural economics* se autoři zmiňují o grantu jako o předčasné jednorázové platbě, která poskytuje pobídku před vykonáním práce a je udělena na základě žádostí na specifické projekty, jež jsou obvykle hodnocené odborníky.¹⁷ Hlavní úkol umělců je vytvářet kvalitní umělecká díla, jestliže mají veřejnou podporu v podobě dotace či grantu, nemuseli by věnovat svůj čas k zajištění financí, ale mohou se plně soustředit na své činnosti. Podobnou definici uvádí i ProCulture: výzkumné, informační a vzdělávací centrum pro kulturu: *„Grant je u nás pojem užívaný pro dotace nebo nadační příspěvky, které jsou poskytovány na základě výběrového řízení a soutěže.“*¹⁸ Kromě pojmu grant se můžeme občas setkat s pojmem příspěvky, mluvíme-li o dotaci v oblasti kultury, proto ne všechna města používají slovo dotace ve svém systému financování kultury. Z tohoto důvodu budu při zpracování respektovat pojmenování dotace podle oficiálních dokumentů jednotlivého města.

Jelikož by měl existovat nějaký parametr pro spravedlivé rozdělování finančních zdrojů z rozpočtů municipalit, dostávají kulturní organizace finanční prostředky na základě projektů či důležitosti pomocí výběrového řízení v čele s hodnoticí komisí. I když tento způsob někdy selhává, neboť se najdou činnosti, které se nacházejí na hranici takto vymezených kategorií,

¹⁵ HLOUŠEK, Jan. *Získávání zdrojů na aktivity NNO působící v sociální oblasti*. Str. 30

¹⁶ MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Translated by Věra Kameníčková. Str. 433, 435.

¹⁷ TOWSE, Ruth. *A textbook of cultural economics*. Str. 365.

¹⁸ ProCulture o.s. *Slovníček* [online]. 5. 2008 [cit. 2013 - 11 - 18]. Dostupné z: <http://www.proculture.cz/slovnicek/>

neexistuje zatím efektivnější metoda.¹⁹ Na poskytnutí dotace není právní nárok, avšak mají žadatelé možnost se proti rozhodnutí odvolat. Bohužel, vzhledem k odlišnosti municipalit z hlediska existence kulturních akcí a vybavenosti kulturními zařízeními, není předepsaná pravidla, které obory kultury má dané město podporovat nejvíc. Každé město si vymyslí svůj dotační systém v oblasti kultury, jak to považuje za vhodné. Mezi kulturní činnosti na municipální úrovni patří hlavně provoz divadel, muzeí, galerií a knihoven.

Z hlediska času v rámci dotačního programu na municipální úrovni rozlišujeme dotaci jednoletou a víceletou. Jednoletou dotaci získají žadatelé, kteří ji potřebují na realizaci činnosti, která probíhá během jednoho roku a většinou se neopakuje v následujících letech. Tento typ dotace funguje už odjakživa nejen v oblasti kultury. Víceletá dotace pak znamená taková dotace, která se poskytuje déle jak jeden rok na jednu stejnou činnost, tedy daná činnost musí mít kontinuální charakter. V této bakalářské práci se budu věnovat právě těmto víceletým účelovým dotacím neboli víceletým grantům. Doba, během které se dotace uděluje a současně i čerpá, se nazývá dotační období. Záleží jen na každém městě, zda vyhláší každý rok nové dotační období nebo až po skončení toho předchozího. Nevýhodou prvního způsobu je, že výdaje rozpočtu daného roku mohou obsahovat dotace až ze čtyř dotačních programů, např. rozpočet na rok 2013 může mít výdaje z těchto dotačních období 2010 - 2013, 2011 - 2014, 2012 - 2015, 2013 - 2016. Protože se tyto dotační období překrývají, může být sledování hospodaření poněkud komplikované, ale v případě velkého množství žádostí se nevyplatí s vyhlášením nového dotačního období počkat, až skončí právě probíhající období.

¹⁹ MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Translated by Věra Kameníčková. Str. 452

2. VÍCELETÉ DOTACE V OBLASTI KULTURY VE VYBRANÝCH MĚSTECH ČR

Jako první město, které přišlo s nápadem udělování víceletých grantů v oblasti kultury, byla Praha v roce 2000, za nedlouho v roce 2001 začalo s tímto systémem město Ostrava, v roce 2007 Hradec Králové a o rok později druhé největší město v Čechách, Plzeň. Několik let po Plzni začal systém fungovat i v ostatních městech jako je např. Písek. Nedávno se město Brno také rozhodlo zavést víceleté financování kultury, které vstoupilo v platnost k 1. 1. 2014. Systém víceletých dotací není ještě zcela běžný, o něm toho veřejnost moc neví, i když kulturní organizace ho považuje za ideální formu poskytování peněz z rozpočtů měst na podporu větších projektů. České Budějovice, Olomouc a Ústí nad Labem jsou další města, která momentálně projednávají návrh na zavedení víceletých dotací. Proč jsou přesvědčeni, že víceleté dotace představují efektivní způsob podpory kultury na municipální úrovni a jak to všechno vlastně funguje? Odpovědi na tyto otázky se pokusím rozebrat v příštích kapitolách.

2.1 Hlavní město Praha

Praha byla první město, které zavedlo grantový systém v oblasti financování kultury, a to od 1. 1. 1996. Od zmíněného roku je financování kultury v Praze založeno především na tomto systému. V té době se o granty však nemohly ucházet příspěvkové organizace zřizované státem, hl. m. Prahou nebo městskými částmi. Granty se tehdy udělovaly vždy na jeden rok na podporu profesionální činnosti divadelních, hudebních a tanečních subjektů v Praze. Během čtyř let se tento grantový systém hodně změnil a město rozšířilo podporovanou oblast. Největší změna, která byla spojena s transformací divadel jako příspěvkových organizací na jinou právní subjektivitu (právní osobnost dle nového Občanského zákoníku), nastala v roce 2000, kdy město zavedlo víceleté granty, které mohou trvat maximálně čtyři roky. Od tohoto roku tvoří víceleté granty čtvrtou skupinu grantových okruhů, které byly již rozděleny do 3 skupin podle podporovaných subjektů:²⁰

1. skupina - dotace na vstupenku.
2. skupina - podpora umělecké činnosti subjektů a projektů prezentace pražské kultury v zahraničí nebo mezinárodních projektů.
3. skupina - podpora mladých a začínajících umělců, dětských uměleckých souborů a studentů uměleckých škol.

Praha jako příčiny transformace uváděla, že divadla potřebují svobodnější nakládání s penězi, tím se zvýší efektivnost hospodaření a rovněž zodpovědnost za činnost subjektu. Po dlouhém diskutování se zdálo, že systém víceletého financování je optimální forma pro rozvoj nejen pražských divadel, nýbrž i celé pražské kultury.

2.1.1 Víceletý dotační systém

Současný víceletý grantový systém byl v Praze zaveden dokumentem Grantový systém hlavního města Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010 – 2015, který byl v červnu 2011

²⁰ Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy* [online]. 7. 6. 2010 [cit. 2013-11-13]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/dokumenty/ostatni/koncepce_kulturni_politiky_hl_m_prahy_1.html

notifikován Evropskou komisí. Dokument vychází z praxí a koncepce kulturních politik zemí Evropské unie ve snaze poskytovat kvalitní kulturní služby na úrovni předních evropských metropolí. Dle tohoto dokumentu je grantový systém orientován vůči *všem subjektům bez ohledu na jejich právní subjektivitu, tedy všem aktivitám neziskových organizací, kulturních institucí a dalším fyzickým a právnickým osobám, které pracují v různých oblastech kulturních činností a jsou v kontaktu s institucemi a občany hl. m. Prahy*.²¹ Systém víceletých grantů je určený pro kulturní organizace týkající se Prahy, proto žádosti o grant nemohou podávat organizační složky státu, územní samosprávné celky a jimi zřízené příspěvkové organizace.

Co se týče oblasti podpory víceletých grantů, tak v současné době se víceleté granty soustředí zejména na prioritní projekty, na projekty a činnost subjektů působících v kultuře, které zásadním způsobem obohacují kulturní život města.²² Divadlo; hudba; výtvarné umění, fotografie a nová média; tanec a nonverbální umění; literatura; audiovizuální umění; ostatní oblasti²³ představují obory, které chce hl. m. Praha nejvíce podporovat svými víceletými granty, neboť dané oblasti pomáhají současné pražské kultuře zviditelnit se. Granty jsou vždy přidělovány s ročním předstihem na dva až čtyři po sobě jdoucí roky. Dosud se víceleté granty nepotýkaly s vážnými problémy, s výjimkou roku 2009, kdy nebyly víceleté granty vyhlášeny z důvodu zatížení rozpočtu způsobeného ekonomickou krizí.

Víceleté granty jsou zásadně poskytovány na kontinuální víceleté činnosti nebo činnosti opakující se v pravidelných cyklech, které se konají buď

- v objektech ve vlastnictví hl. m. Prahy (1. kategorie) nebo
- v jiných objektech (2. kategorie).

V druhém případě se jedná o objekty, které hrají z minulosti uznávanou důležitou roli v pražské kultuře. Pro obě kategorie platí, že příjemci musí použít dané granty na neinvestiční výdaje související s realizací činnosti. Podle Zásad pro poskytování víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro léta 2013 – 2016 *je víceletým grantem možné krýt nejvýš 70 % rozpočtových nákladů projektu/činnosti a pokrývá deficit rozpočtu, výjimku lze poskytnout v případě projektů pro děti*.²⁴ Jako další podmínka se uvádí naprostá transparentnost hospodaření, která se prokáže každoročním zveřejněním výročních

²¹ Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Grantový systém hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010 – 2015* [online]. 17. 2. 2011 [cit. 2013–11-13]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/dokumenty/ostatni/grantovy_system_hl_m_prahy_v_oblasti.html

²² Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy* [online]. 7. 6. 2010 [cit. 2014–03-14]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/dokumenty/ostatni/koncepce_kulturni_politiky_hl_m_prahy_1.html

²³ Ostatní oblast podpory kultury tvoří neprofesionální umění, mezioborové projekty, víceoborové projekty.

²⁴ Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Zásady pro poskytování víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro léta 2013 – 2016* [online]. [cit. 2014–03-14]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/public/e6/d7/41/1199482_175607_AKTUALPriloha_c_1_ZASADY_2012_VICELET_E_GRANTY.pdf

zpráv se všemi podstatnými dokumenty a přílohami, jednotlivě za poslední čtyři roky,²⁵ což se týká i subjektů, u nichž tato povinnost nevyplyvá ze zákona.

2.1.2 Průběh hodnocení víceletých grantů

Žádost o víceleté granty vyžaduje spoustu dokladů a příloh, které musí být zpracovány v souladu se zásadami pro poskytování víceletých grantů hl. m. Prahy. Kompletní detailní obsah včetně rozsahu a požadavků žádosti najdeme v dokumentu Zásady pro poskytování víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro léta 2013 – 2016, kapitola III. – podání žádosti. Poskytování grantů připívá k finančnímu pokrytí, proto nelze zapomenout na jeden z nejdůležitějších předpokladů úspěšné žádosti ke schválení a to je přehledný propracovaný ekonomický rozpočet. Jestliže žádost splňuje veškeré formální náležitosti na základě souhlasu oddělení kultury Odboru kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu magistrátu hl. m. Prahy (dále jen OKZVCR MHMP) projde žádost ještě třemi poměrně složitými fázemi. Nejdřív se posuzuje adekvátnost navrhovaného rozpočtu a stav hospodaření žadatele - tato fáze se jmenuje posouzení ekonomických aspektů a je vedena odborníky na ekonomiku. V druhé fázi – v odborném individuálním posouzení – kulturní experti a členové komise přidělují žádostem určitý počet bodů s tím, že minimum na postup do třetí fáze je 60 bodů. Odborné individuální posouzení probíhá ve třech rovinách podle kritérií, která vycházejí z Kulturní politiky hl. města Prahy, se záměrem co nejobektivněji postihovat kvalitu, kredibilitu a hospodárnost posuzovaného projektu.²⁶ Žádosti a jejich částky následně projedná celá grantová komise v poslední fázi, kde navíc přihlíží ke kvalitě projektů a objemu prostředků jednotlivých oborů kultury.

Jak již bylo řečeno, grantová komise se zúčastní grantového řízení ve dvou kolech. Celá tato komise se skládá z 14 odborníků a jednoho člena Zastupitelstva, tedy 15 lidí, kteří jsou voleni na tři roky. Pro snadnější a spravedlivější posuzování se žádosti rozdělí do sedmi již vyjmenovaných oborů. V každém oboru působí dva členové komise a tři externí hodnotitelé, kteří tvoří dohromady tzv. expertní komisi. U grantů přesahujících 1 mil. Kč mohou být žadatelé pozváni k veřejnému slyšení, aby obhájili svůj projekt. V dalším kole se rozhoduje o výši grantu na základě výsledků z předchozího kola a po doporučení grantové komise dále o grantech projedná Výbor pro kulturu Zastupitelstva. Definitivní rozhodnutí o přidělení grantu má na starosti Rada, pokud jde o granty do 200 000 Kč, o grantech nad touto částkou rozhoduje Zastupitelstvo.

2.1.3 Současný stav

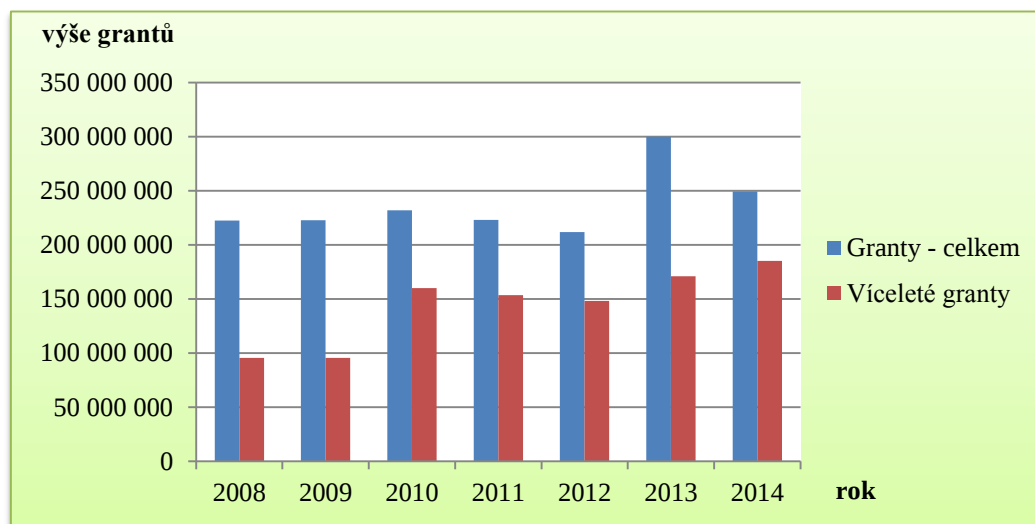
Výdaje MK ČR na kulturu stabilně klesají. Podobný vývoj jako na úrovni státu zaregistrujeme i na municipální úrovni. Avšak poslední dobou je kultuře věnována větší pozornost a města si uvědomují důležitost své role v podpoře místní kulturní scény. Praha na začátku roku 2013 vyhlásila, že má v plánu podporovat kulturu grantovou částkou 300 mil. Kč. Důvod náhlého zvýšení grantů bylo výrazné omezení prostředků vyplácených na kulturu prostřednictvím tzv. programu Partnerství, o jejichž přidělení rozhodovali výhradně politici. Graf č. 1. zachycuje vývoj víceletých grantů za posledních sedm roků. Dle schváleného rozpočtu na rok 2013

²⁵ Ibidem

²⁶ Ibidem

Praha vyplatí celkem 170 895 000 Kč na víceletých grantech mezi více než 40 vybraných příjemců. Podíl víceletých grantů na celkovém kulturním grantu dosahoval proměnlivé hodnoty, ale za poslední tři roky byl vždy kolem 68 %. Kulturní granty na rok 2013 vzrostly oproti minulému roku až o 41,5 %, zatímco víceleté granty jen o velmi málo, tím pádem jejich podíl klesá na 56%.

Graf č. 1: Celkové pražské kulturní granty a víceleté granty od 2008 do 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle rozpočtů OKZVCR MHMP

Pro období 2013 – 2016 byly schváleny čtyři nové víceleté granty z celkem 25 žádostí. Hlavní slovo při rozdělování daných kulturních grantů měla pro tento rok poprvé pouze odborná komise a zastupitelé se na zasedání řídili jejími pokyny.²⁷ Předtím měli politici mnohem větší pravomoc, většinou je nezajímají názory odborníků a rozhodují dle svého uvážení. Nyní mají stále poslední slovo při rozhodování, ale vždy pečlivě zohledňují doporučení hodnotící komise. Dotace na období 2013 – 2016 jsou toho důkazem. Zastupitelstvo města souhlasilo s každým návrhem komise a peníze obdržely jen nejlepší projekty, jejichž částky jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Výše víceletých grantů na období 2013 - 2016 (pro projekty realizované pouze v tomto období)

ŽADATEL	PŘIDĚLENÝ VÍCELETÝ GRANT V MIL. KČ				
	2013	2014	2015	2016	Celkem (podle příjemce)
Nakladatelství Argo	0,5	0,5			1
Bezhlaví o. s. (Spitfire Company)	0,75	0,85			1,6
Talichův komorní orchestr	0,4	0,4	0,4	0,4	1,6
Svatováclavské slavnosti 2013 - 2016	0,5	0,5	0,5	0,5	2
Celkem	2,15	2,25	0,9	0,9	6,2

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁷ KÖNIGSMARKOVÁ, Anna, HOLUŠOVÁ, Alina. Praha rozdělila kulturní granty. *Nejméně dostala literatura* [online]. 24. 1. 2013 [cit. 2013-12-20]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/regiony/_zprava/1166445

První tři organizace uvedené v tabulce č. 1 už měly za sebou určité úspěchy, teď prostřednictvím svého ambiciózního projektu chtějí oslovit co největší okruh diváků a dosáhnout nadregionálního vřelého ohlasu. V případě Svatováclavské slavnosti, je tato akce pravidelným příjemcem jednoletých grantů od hl. m. Prahy a dokonce i od MK ČR. Za dotační období 2013 do 2016 utrací Praha dle plánu 6,2 mil. Kč, což je nejméně ze všech dotačních období. Jak uvádí tabulka č. 2, ve které najdeme rozdělené částky v rámci jednotlivého oboru kultury, podpora divadel tvoří zhruba polovinu víceletých grantů.

Tabulka č. 2: Výše víceletých grantů a počet projektů v Praze za rok 2013 (bez podporovaných projektů schválených v letech před 2012)

OBOR	POČET PROJEKTŮ	ČÁSTKA
Divadlo	13	80 050 000
Ostatní	5	37 700 000
Hudba	10	25 050 000
Tanec	4	12 800 000
Výtvarné umění	6	4 095 000
Literatura	2	2 200 000
Celkem	40	161 895 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle Přehledu vázanosti víceletých grantů v letech 2012 až 2017. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2013/index.html

Mezi dlouhodobě úspěšně čerpající organizace stále patří např. divadlo Archa, které již tradičně dostává nejvyšší částku 20 mil. Kč ročně. Po něm následují Činoherní klub a Art Frame Palác Akropolis s.r.o. s opakovaným grantem ve výši cca 17 mil. Kč. Pražské komorní divadlo s.r.o. nebo Deai (Setkání) o. s. jsou na tom také dobře, když mohou každoročně obdržet 12 až 15 mil. Kč.

V roce 2013 musela komise rovněž projednat žádosti o víceleté granty na nové období 2014 - 2017. Celková finanční alokace je o téměř 30 mil. Kč vyšší než v předchozím období. Je to opět způsobeno tím, že peníze pro typ podpory partnerství se přesunuly do prioritních programů grantového systému, tím se stane partnerství okrajovou formou podpory v této oblasti. Se zvýšením celkového objemu finančních prostředků na granty v oblasti kultury narostl oproti loňskému roku i počet žadatelů o zhruba 200. Grantová komise pracovala s celkem 832 přihlášenými žádostmi, z nichž 700 byly jednoleté, 76 byly víceleté a 56 byly již vyřazeny oddělením kultury OKZVCR MHMP. Tedy 44 projektů začínajících v roce 2014 dostanou dvouleté a čtyřleté granty v celkové výši 502,69 mil. Kč, v porovnání s posledními čtyřmi obdobími je tato částka největší.

2.2 Brno

Brno, druhé největší město ČR, se již delší dobu potýkalo s problémem financování městské kultury. Kulturní organizace dostávají finanční zdroje od města formou dotací, které jsou dosud pouze jednoleté. Vzhledem k tomu, že se v Brně nachází velký počet umělců a kulturních organizací, město zaznamená poměrně nízký podíl dotací (kolem 1,3%) vůči celkovým výdajům na kulturu. Níže uvedený graf dokazuje, že průměrná výše dotací, které město vyčlenilo na nezřizovanou kulturu za uplynulých šest let, je zcela nepatrná, pohybuje se

totiž kolem 12 mil. Kč, což s průměrem 200 mil. Kč, který každý rok utrácí Praha, nelze srovnat.

Graf č. 2: Výše dotace v oblasti kultury Brna od roku 2008 do roku 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle <http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-kultury/schvalene-dotace/>

Po dvou letech debat dne 1. 10. 2013 zastupitelstvo města Brna chválilo nový systém financování kultury, který přináší několik změn, z nichž nejvýznamnější jsou nově udělené tříleté dotace. Ve městě se každoročně konají stovky kulturních akcí různého druhu, avšak odborníci a umělci stále nezaregistrují kvalitativní růst či profesionalizaci městské kultury. Před zavedením víceletých dotací musely organizace každoročně řešit existenční problémy a nejistotu ohledně realizace dlouhodobějších projektů, což způsobilo to, že se nemohly pořádně věnovat vlastní tvorbě. Další potíže vznikly i v rozdělování dotací mezi všechny žadatele, kdy množství peněz se rozdrobilo na malé částky, které těmto žadatelům moc nepomohly, jelikož o ně musely žádat každý rok. Vzhledem k vyjmenovaným problémům volali zástupci kulturních organizací po svobodnějším a stálejším poskytování peněz z městského rozpočtu. Jako řešení navrhli víceleté dotace, které by umožnily kulturním organizacím profesionalizovat se, provést dlouhodobý projekt a rovněž omezit administrativní náklady. Také argumentovali, že způsob hodnocení vybraných žádostí se neprojeví jako transparentní, jelikož o nich rozhodovali převážně politici. Podle kritiků kladou politici při udělení grantů důraz na rozpočet nebo investiční návratnost projektu, nežli na jeho uměleckou kvalitu, protože jednoduše řečeno nejsou odborníci na kulturu. Se zavedením víceleté podpory proto vzniká i nová hodnotící komise skládána z expertů ze všech oborů, která má za úkol transparentně si vybrat nejzaslouženější uchazeče o tříleté dotace na základě umělecké kvality projektu. Brno se tak stalo šestým městem v ČR, které zajišťuje víceleté financování v oblasti kultury.

2.2.1 Víceletý dotační systém

Dotační systém funguje na základě dokumentu Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna. První dotační výzva je vypsána na období 2014 až 2016 a další bude vzhledem k finančním možnostem až v roce 2016 na další tři roky, avšak podle náměstkyně

pro kulturu Jany Bohuňovské může vše za rok vypadat jinak, jelikož se vše bude vyvíjet.²⁸ Prostřednictvím těchto dotací město podpoří nejvýznamnější dlouhodobé akce a služby, které výrazně doplňují kulturní nabídku v Brně. Víceletý dotační systém také oddělí prvožadatele od opakujících se žadatelů s lepšími projekty, v důsledku toho se k penězům dostane méně organizací, ale příspěvky do jejich rozpočtů budou vyšší. Celkový objem peněz, který město vyčlení na kulturu, se ale nezmění. Jak jsem se zmínila výše, všechny kulturní subjekty předtím získávaly aspoň něco od města bez ohledu na hodnotu projektu, ale nyní se uplatněním tříletých grantů je spojen předpoklad jisté kvality, jinak řečeno, špatně hodnocené projekty nemusí získat od města vůbec nic.

Víceleté dotace v oblasti kultury města Brna se nazývají Tříleté dotace typu B, které nahrazují doposud dotace typu A.²⁹ *Jsou určeny k zajištění podpory realizace větších kulturních akcí celoměstského či regionálního významu konaných ve statutárním městě Brně, na kulturní reprezentaci statutárního města Brna nebo na podporu veřejných kulturních služeb významně doplňujících a obohacujících kulturní nabídku statutárního města Brna, na kterých má statutární město Brno zájem.*³⁰ Na rozdíl od Prahy se tyto dotace nečlení podle místa konání, ale podle typu činnosti, a to do dvou skupin. První skupinu tvoří dotace na celoroční činnost tykající se vzdělávání, klubů či zájmových skupin. Žadatelem této skupiny musí být právnická osoba založená ne za účelem zisku a zároveň podnikající v oblasti kultury minimálně čtyři roky k datu podání žádosti.³¹ Druhá skupina obsahuje dotace na úhradu neinvestičních nákladů specifického projektu. O dotace v druhé skupině mohou žádat fyzické i právnické osoby rovněž působící v kultuře minimálně čtyři roky k datu podání žádosti, ale jejich činnost nemusí být nezisková. Dotaci lze použít maximálně do výše 70 % celkových nákladů.

Rozdíl mezi projektem a celoroční činností je doba trvání. Projekt je jednorázový, může se konat každý rok, ale trvá kratší dobu. Celoroční činnost není jednorázová a probíhá celý rok za účelem udržet hlavní činnost organizace. Občanské sdružení Brno kulturní o. s. charakterizuje projekt jako *konkrétní tematicky vymezené aktivity (koncert, cyklus přednášek, divadelní představení, cyklus výstav, festival filmový atd.)*, kdežto celoroční činnosti se rozumí jako *podpora vlastního fungování subjektu vyvíjejícího aktivity v oblasti kultury*.³² S touto problematikou souvisí podle mě zajímavá možnost, že žadatel smí v

²⁸ KYSELKOVÁ, Karolína. *O grantech na kulturu v Brně budou vedle politiků rozhodovat i odborníci* [online]. 2. 10. 2013 [cit. 2013-11-28]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/zastupitelstvo-mesta-brna-v-pondeli-schvalilo-novy-system-grantu-na-kulturu-1xa-/brno-zpravy.aspx?c=A131002_1983571_brno-zpravy_Ka1

²⁹ Dotace typu A byly jmenovitě určeny pro konkrétní příjemce na konkrétní investiční a neinvestiční výdaje akcí celoměstského významu.

³⁰ Statutární město Brno. *Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna* [online]. 15. 10. 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/dotace/Pravidla_pro_poskytovani_dotaci_z_rozpoctu_statutarniho_mesta_Brna.pdf

³¹ Ibidem

³² Brno kulturní o. s. *FAQ k novému systému dotací Statutárního města Brna* [online]. 13. 11. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupné z: <http://www.brnokulturni.cz/faq-k-novemu-systemu-dotaci-statutarniho-mesta-brna>

jednom kalendářním roce podat buď jednu žádost na celoroční činnost, nebo tři žádosti na konkrétní projekt. Ten, který již měl jednu tříletou dotaci na projekt, bude moci během čerpání podat jen další dvě. Brno se tím snaží naplno podporovat a motivovat organizace, aby co nejdříve uskutečnily svoje potenciální projekty a případně přišly s novým nápadem, a zároveň tím omezuje zneužití víceletého dotačního systému.

2.2.2 Průběh hodnocení víceletých grantů

Žádosti o dotace je možno podávat v devíti oborech, jimi jsou audiovizuální tvorba, nová média, kulturně vzdělávací činnost, hudba, lidové tradice, divadlo, výtvarné umění, fotografie, architektura, tanec, literatura a jiné.³³ Forma žádosti se též podobá té pražské, kde součástí žádosti tvoří přílohy s jasně formulovaným popisem projektu/činnosti, a dobře vypracovaná finanční rozvaha plánovaných výdajů a příjmů. Detailní požadavky jsou napsány v dokumentu Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna, který je zveřejněn na webové stránce magistrátu města. Žádost se podává Odboru kultury Magistrátu města Brna (dále jen OK MMB), který žadatele též informuje o výsledku.

Celý proces výběru žadatelů o dotace je, jak bylo řečeno, složitý a časově náročný. Způsob hodnocení žádostí se trochu liší od Prahy, ale Brno se snaží vytvořit grantovou komisi tak, aby byli transparentní a profesionální. Nedlouho po rozhodnutí o zavedení víceletých dotací vyzvalo Brno všem organizacím, aby si nominovaly své odborné zástupce do hodnotící komise. Komise je složena z maximálně 11 expertů na kulturu a všech členů komise Rady města Brna pro kulturu (momentálně je jich 13), tedy dohromady žádosti posuzuje 24 lidí. Myslím si, že celou komisi můžeme členit na dvě menší části – odbornou a politickou. Všichni členové komise jsou jmenováni na tři roky, avšak kvůli flexibilitě a účinnosti systému budou vždy dva odborníci jmenováni aktuálně v závislosti na množství žádostí o dotace v konkrétních oblastech v daném kalendářním roce.³⁴ Ve druhém a třetím roce funkčního období budou odborní členové sledovat čerpání poskytnutých tříletých dotací a proces realizace projektu/činnosti. Stejně složení komise rovněž posuzuje a hodnotí žádosti o jednoleté dotace.

Celý průběh posuzování žádostí se dělí jako v případě Prahy na tři navazující etapy. Jednoleté a víceleté dotace se posuzují společně. První kolo začne až po zkontrolování formálních náležitostí podle OK MMB. V tomto kole se odborní členové komise v rámci svého oboru podívají na kvalitu a přínos projektu/činnosti pro město Brno. Každý člen přidělí jednotlivému požadavku body 1 až 5 (nejlepší ohodnocení má 5 bodů). Na všechny žádosti postupující dále čeká ve druhém kole evaluace bez ohledu na obory. Experti musí opět hodnotit stejná kritéria jako v minulém kole s totožným bodováním. Posledního kola se

³³ Statutární město Brno. *Výzva k podávání žádostí o dotace v oblasti kultury na rok 2014* [online]. 2013 [cit. 2014 – 01- 19]. Dostupné také z: https://www.bрно.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/dotace/Vyzva_k_podani_zadosti_a_informace_o_skoleni.pdf

³⁴ Statutární město Brno. *Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna* [online]. 15. 10. 2013 [cit. 2013 – 11- 12]. Dostupné z: http://www.bрно.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/dotace/Pravidla_pro_poskytovani_dotaci_z_rozpocetu_statutarniho_mesta_Brna.pdf

účastní celá komise, tj. odborní členové i členové komise Rady města Brna pro kulturu, přičemž znovu posuzují podobné okruhy ohledně žádostí jako ve dvou předchozích kolech. Body ze všech kol se sčítají, zprůměrují se a slouží jako rozhodující podklad pro návrh výše dotace, o které potom rozhoduje celá komise na své společné schůzi, a to v rámci schválení všech typů dotace z rozpočtu města Brna na příslušný kalendářní rok.³⁵ Komise Rady města Brna pro kulturu, Rada města, Finanční výbor Zastupitelstva a Zastupitelstvo města budou o výši dotací diskutovat a úplně poslední slovo má samozřejmě Zastupitelstvo. Tyto výsledky se pokaždé zveřejňují na webových stránkách OK MMB, žadatelé mají dokonce příležitost nahlédnout do hodnotícího protokolu, tím pádem mohou prozkoumat svoje chyby.

2.3 Plzeň

Metropole Plzeňského kraje byla EU volena za Evropské hlavní město kultury 2015. Na získání daného prestižního titulu pracovalo město Plzeň relativně dlouho. Ve snaze úspěšně reprezentovat nikoli jen kulturu města, ale i kulturu celé země, má město v plánu zefektivnit systém financování. Město má za cíl zvýšit atraktivitu kulturních činností jak pro místní obyvatele, tak hlavně pro návštěvníky, toho lze dosáhnout pouze většími dlouhodobějšími investicemi do kultury. Očekává se, že po roce 2015 budou Evropané vnímat Plzeň jako kulturní centrum střední Evropy s pozitivním dojmem.

2.3.1 Víceletý dotační systém

Aby byl výše vyjmenovaný ambiciózní cíl splněn, rozhodla se Plzeň v roce 2008 zavést víceleté granty. Od té doby se kultura města plně vyvíjela ze všech stran a řídí se Programem rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009 – 2019, podle něhož *kvalita vzniká pouze s možností dlouhodobé práce, která je podmíněna dlouhodobým financováním, proto je třeba zachovat a rozvíjet systém kontinuálního financování (víceleté granty) u organizací nenapojených přímo na městský rozpočet, jejichž činností je významná veřejná kulturní služba.*³⁶ Tato část dokumentu znovu prokazuje nezastupitelnost víceletých grantů spojených s dlouhodobým rozvojem kultury na úrovni měst, zvláště v případě Plzně, která se připravuje na EHMK 2015. Víceleté granty v oblasti kultury budou v Plzni trvat až do roku 2019, kdy zároveň skončí program rozvoje kultury.

Plzeňská grantová politika je srovnatelná s evropskými standardy a dosud funguje bez větších komplikací. Až na formální záležitosti a průběh posuzování žádostí se plzeňský grantový systém výrazně liší od toho pražského. Za rok 2013 byly víceleté granty rozděleny na dvouletý, tříletý a čtyřletý grant. Dvouletý grant byl poskytován jen projektu s osmnáctiletou tradicí - Živá ulice. Tříletý grant dostal známý každoroční festival Smetanovské dny. Oba projekty znamenají hodně pro kulturu města, přinášejí moderní kreativní formy představení výtvarného umění, hudby a divadla, přibližují lidem umění, aniž by museli chodit do kulturních zařízení, a zároveň přilákají okolní obyvatele i zahraniční návštěvníky. Jak jsem uvedla výše, kulturní granty určené na dlouhodobější činnosti začaly fungovat od roku 2008 a

³⁵ Ibidem

³⁶ Město Plzeň. *Program rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009-2019* [online]. 21. 10. 2009. [cit. 2013 – 01 – 17] <https://www.plzen.eu/obcan/urad/verejne-dokumenty/koncepcni-dokumenty/clanky-8/program-rozvoje-kultury-ve-meste-plzni-na-leta-2009-2019.aspx>

nejdůležitější z nich jsou právě čtyřleté granty, kterým bych se zde ráda věnovala. Na rozdíl od Prahy, kde se dotační období vyhlašuje každý rok, v Plzni začne nové dotační období teprve až po ukončení toho předchozího. Vzhledem k množství akcí a projektů ve městě to zcela vyhovuje finančním podmínkám. První dotační období trvalo od roku 2008 do roku 2011. Druhé dotační období je vyhlášeno na období 2012 - 2015. Čtyřleté granty a jejich žádosti se zařazují do tří kategorií podle žadatelů. Dané kategorie jsou:

1. KULT-Z – Dotace na kontinuální činnost kulturní organizace, jejímž zakladatelem nebo spoluzakladatelem musí být město Plzeň.
2. KULT-S – Dotace na kontinuální činnost právnického subjektu, který realizuje a prezentuje umělecké aktivity významné pro život města a naplňují cíle Programu rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009-2019.
3. KULT-P – Dotace na projekt, který odpovídá proudům programu EHMK 2015 a v uplynulých dvou letech se uskutečnil na území města Plzně. Žadatel může být kdokoliv nespádající do zbývajících kategorií.

Pro všechny kategorie platí, že maximální podíl dílčí roční dotace na skutečném ročním financování projektu žadatele je stanoven ve výši 70%.³⁷ U kategorie KULT-P se vyžaduje, aby projekt měl nadregionální nebo mezinárodní charakter, neboť se očekává, že dotyčný projekt bude prezentovat obraz kulturního života návštěvníkům zejména těm zahraničním.

Složení komise se liší v tom, že alespoň jeden z členů musí být mimoplzeňský odborník. Novináři nebo nezávislé organizace jménem občanské společnosti tvoří polovinu hodnotící komise. Všechna tato opatření jen potvrzují odbornost, transparentnost a nezávislost v koncipování, rozhodování a hodnocení v kultuře a umění.³⁸ V Plzni nejsou žádosti hodnoceny v rámci svého oboru, ale v rámci své kategorie. Možné vysvětlení pro tento systém je, kromě malého množství žádostí, důležitost projektu na základě jejich vykonavatele. Např. statistika o počtu projektů uskutečněných fyzickými osobami nebo městskými organizacemi může pak sloužit k vyhodnocení kvality práce dotyčných vykonavatelů, zda není třeba se více soustředit na činnost organizací zakládaných městem či naopak. Takové rozdělení grantů podle mě usnadňuje i sledování hospodaření města. Další zvláštnost víceletého grantového systému v Plzni jsou tzv. preferované oblasti. Tyto oblasti zahrnují cílové okruhy diváků, kvalitu projektu a rozměr projektu, např. oblast *Špičkové kulturní projekty celostátního nebo mezinárodního významu* nebo oblast *Podpora umělecké tvorby dětí a mládeže, studentů SŠ a VŠ a začínajících autorů*. Každá žádost může uvést nejvýše dvě oblasti, do nichž spadá daný projekt. Myslím si, že informace o preferované oblasti usnadňuje práci komise při posuzování. Podle uvedené preferované oblasti dokážeme odhadnout cíl a závažnost daného projektu ve vztahu k městu anebo dokonce k Evropě. Mimo jiné můžeme na základě oblasti, kterou projekt preferuje, rychleji a spravedlivěji určit výše grantů. Mezi vybranými žadateli se

³⁷ Město Plzeň. *Zásady poskytování dotací ze Čtyřletého grantového programu 2012-2015* [online]. 2011 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: www.oplzni.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=996

³⁸ Město Plzeň. *Program rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009-2019* [online]. 21. 10. 2009. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/urad/verejne-dokumenty/koncepcni-dokumenty/clanky-8/program-rozvoje-kultury-ve-meste-plzni-na-leta-2009-2019.aspx>

objevuje i práce vysoké školy - Západočeské univerzity v Plzni, což je jedinečnost ve srovnání s jinými městy, kde jsou studenti spíše cílové publikum projektu nežli spoluvůrci. Studenti mohou tak získat dlouhodobou finanční jistotu na svůj projekt hned od začátku svého studia. Díky víceletým grantům mohou též věnovat více času svému učení, tím Plzeň zkvalitňuje začínající umělce města. Západočeská univerzita dokonce plánuje zahájit bakalářské studium oboru Arts management, jehož předchůdcem byly kurzy podporovány právě čtyřletým grantem.

2.3.2 Současný stav

Tabulka č. 3 nám ukazuje, jak jsou čtyřleté granty rozděleny mezi kategorie v jednotlivých letech dotačního období 2012 – 2015. Kvůli titulu EHMK 2015 zvyšuje město objem prostředků rozdělovaných v rámci čtyřletého grantového řízení, hlavně v kategorii KULT-P. V minulém dotačním období byla částka 85 mil. Kč rozdělena mezi 13 žadatele. V současném období se všechno skoro zdvojnásobilo, město schválilo poskytnutí grantů 24 žadatelům (25 žádostí) v celkové výši 162 920 000 Kč.

Tabulka č. 3: Schválené čtyřleté dotace v období 2012 - 2015

KATEGORIE ROK	KULT-Z	KULT-S	KULT-P	Celkem podle roku
2012	22 350 000	4 936 000	11 290 000	38 576 000
2013	22 000 000	4 952 000	11 320 000	38 272 000
2014	22 950 000	5 085 000	12 070 000	40 105 000
2015	24 300 000	5 667 000	16 000 000	45 967 000
Celkem podle kategorie grantů	91 600 000	20 640 000	50 680 000	162 920 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle Přehledu schválených dotací - Čtyřletý grantový program 2012-2015. Dostupné z: <http://www.plzen.eu/obcan/urad/granty-a-dotace/schvalene-dotace-ctyrlety-grantovy-program-v-oblasti-kultury-na-leta-2012-2015.aspx>

Můžeme vidět, že nejvíc finančních prostředků jde na činnosti kategorie KULT-Z, což je pochopitelné, jelikož jde o obecně prospěšné společnosti založené městem Plzní, město má tedy povinnost jim zajistit finanční zdroje. Tyto organizace vykonávají spíše velké projekty nežli drobné, které jsou finančně nákladné. Určitě zajímavou roli hraje kategorie KULT-P, v níž cca 33% žádostí patří do hlavních programových proudů programu EHMK 2015, který právě vrcholí v roce 2015. V tomto roce bude muset Plzeň poskytovat nejvíc peněz za celé dotační období. Ve všech kategoriích se většinou objevuje hudba, film a divadlo, což je totožné s ostatními městy.

Úspěšnost žádostí kategorie KULT – P v období 2012 – 2015 je jen 57 % a úspěšnost podle požadovaných prostředků, tj. kolik doopravdy obdrželi žadatelé, se pohybuje kolem 74 %.³⁹ Jednoleté granty mají vyšší úspěšnost žádostí, na druhou stranu úspěšnost podle požadovaných prostředků zůstává pouze na úrovni 25 %. Uchazeči o čtyřleté granty se mohou aspoň spolehnout na to, že pokud město přijme jejich žádosti, dostanou částku přiměřenou požadovaným finančním nákladům. Omezenost prostředků nutí komisi podpořit více projektů

³⁹ SOKOLOVÁ, Květuše. *Dotační politika města plzně v oblasti kultury* [prezentace PowerPoint]. Plzeň, 2013.

nižší částkou nebo méně projektů částkou vyšší. Čtyřleté granty jsou poskytovány stejným subjektům po delší dobu, protože se mnoho z nich podílelo na přípravě přihlášky o titul EHMK, tedy z hlediska dlouhodobých přínosů pro plzeňskou kulturní scénu bude město pracovat prioritně s touto skupinou subjektů.⁴⁰ To však vyvolalo pochybnost o transparentnosti grantového řízení, které by mělo být otevřené všem. Oproti Brnu a Praze, kde plán kultury směřuje k různým obecným cílům, zde se celé město soustředí na EHMK 2015, které se jeví jako jedinečná šance ukázat se. Projekt, který se neshoduje s tímto proudem, jen těžko uspěje u hodnotící komise. Přestože program EHMK ještě oficiálně nezačal, lze předpokládat, že určitě přinese plzeňským kulturním organizacím příležitosti, které mohou využít v budoucnu. Na základě Programu rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009 – 2019 chystá Plzeň vypisovat nové dotační období na čtyřleté granty 2016 – 2019. Subjekty spolu se svými projekty, jež budou prosperovat a hlavně vynikat v tomto období, určitě získají dobrou pověst pro případné ucházení se o víceleté granty v dalším období.

2.4 Písek

Financování kultury v Písku, které na rozdíl od výdělečného cestovního ruchu, bylo vždy problémové, a proto patří mezi priority města. Kulturní záměry, které město uvádí v dokumentu Strategický plán rozvoje kultury města Písku do roku 2020, jsou ambiciózní a vyzývavé, avšak realizovatelné. Dokument byl v roce 2005, od té doby město Písek dokázalo částečně splnit některé cíle, to tedy dokazuje, že město míří tím správným směrem. Za bližší prozkoumání stojí záměr *B. I. Město vytváří systém podpory kulturních aktivit ve městě, kterého lze dosáhnout pomocí dvou dílčích cílů - Systém kulturních služeb zajišťovaných městem a Systém finanční podpory z rozpočtu města.*⁴¹ Z daných záměrů vyplývá, že město chce aktualizovat grantový systém čerpající z rozpočtu města s důrazem na efektivnost vložených prostředků.

2.4.1 Víceletý dotační systém

Finanční zdroje různých kulturních organizací hodně spoléhají na granty, které byly ještě do roku 2012 vždy vyhlášeny na jeden rok. Město zjistilo, že jednou z cest jak lépe a rychleji dosáhnout stanovených cílů je zajistit stabilní víceletou pomoc, a tak od roku 2012 do roku 2014 mohou kulturní organizace v Písku žádat o tříleté granty. Tato změna reaguje na výsledek z ankety mezi příjemci grantů a z výstupů z analýzy nabídky kultury ve městě Písku z listopadu 2010.⁴² Tato podpora trvá zatím jen do roku 2014 a další dotační období se možná vyhlásí až v roce 2015, jelikož se ve městě nekoná tolik kontinuálních projektů, navíc kam

⁴⁰ KRÁSOVÁ, Adriana a spol. *Přípravný dokument pro první monitorovací schůzi plzeň - EHMK 2015* [online]. 24. 7. 2012 [cit. 2014 - 02 - 25]. Dostupné z: http://www.plzen2015.net/wpcontent/uploads/2009/10/P%C5%99%C3%ADpravn%C3%BD-dokument-pro-prvn%C3%AD-monitorovac%C3%AD-sch%C5%AFzi-Plzn%C4%9B2015-EHMK_final.pdf

⁴¹ Město Písek. *Strategický plán rozvoje kultury města Písku* [online]. © 2010 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.mesto-pisek.cz/odbory-mestskeho-uradu/DIR-odbor-skolstvi-a-kultury/DIR-oddeleni-kultury/CL-strategicky-plan-rozvoje-kultury-mesta-pisku/208>

⁴² ZBORNÍK, Martin. *Granty a Zlatý fond nově od roku 2012* [online]. 28. 5. 2011 [cit. 2014 - 01- 31]. Dostupné z: <http://www.piseckysvet.cz/veci-verejne/granty-a-zlaty-fond-nove-od-roku-2012>

konkrétně mají granty směřovat je otázkou krátkodobé taktiky.⁴³ Písek též chce zkoumat, jestli mají víceleté granty budoucnost v malém městě. K efektivnímu financování kultury slouží městem dobře zpracovaný grantový program, který se dělí na tři hlavní opatření:⁴⁴

1. Opatření 1 – Infrastruktura kultury
2. Opatření 2 – Granty - Podpora kultury - 2.1 Celoroční kulturní činnost
- 2.2 Drobné kulturní akce
3. Opatření 3 – Zlatý fond – Písek centrum kultury

Druhé a třetí opatření souvisí s tématem víceletých grantů, kdežto první opatření se opakovaně nevypisuje v rámci grantového programu na podporu kultury. Opatření 2 (Granty - Podpora kultury) poskytuje peníze na činnost/projekt mající charakter rozvoje kulturních tradic a aktivit ve formě volnočasových a skupinových akcí. Zde se setkáváme spíše s činnostmi významnou pro kulturní život města a určitý okruh obyvatel. V rámci opatření 3 (Zlatý fond – Písek centrum kultury) můžeme vidět činnost mající větší vliv na město samotné, stejně tak i na celý Jihočeský kraj. Peníze z tohoto opatření také financují tematicky zaměřené cykly podstatných kulturních akcí. Důležitou podmínkou získání víceleté podpory je již minimálně dvakrát realizovaný obdobný projekt během posledních tří let a dotýčný projekt bude každoročně opakovat v obdobném rozsahu s minimálními obměnami až do roku 2014.⁴⁵ Toto pravidlo zabrání zneužití víceletých grantů v případě, že organizace začne teprve v roce vyhlášení grantů provádět kontinuální činnost, neboť potřebuje peníze. Podpora pro víceleté granty může být přiznána nejvýše do 75 %, což je o 5 % více než u jiných grantových systémů. Vyšší podíl grantů nějak nezatěžuje město, protože schválených žádostí je doopravdy velmi málo.

2.4.2 Současný stav

Po dobu tří let jsou granty uděleny především organizacím zaměřeným na hudbu a divadlo na jejich celoroční činnost i na tvůrčí projekty. Víceletá podpora pro opatření 2 činí 599 000 Kč a ze Zlatého fondu pro třetí opatření 262 500 Kč. Víceleté granty dohromady tvoří 20 % celkové alokace na granty v oblasti kultury Písku. Pro začátek to představuje velkou část, když bereme v úvahu, že v takovém malém městě jako Písek oproti těm metropolím nenajdeme moc kvalitních kontinuálních projektů, které by si zasloužily víceletou podporu.

Písek dokázal vybudovat jakousi důvěru u místních občanů a návštěvníků. Kulturní nabídka je poslední dobou pestřejší a každý si může zvolit to, co je jeho vkusu nejbližší. Vedle kladných ohlasů město zaznamenalo i záporné vyjádření týkající se např. divadelní přehlídky Šrámkův Písek, jehož 53. ročník se bude konat v roce 2014. Mnoho diváků nesouhlasí s tím, že jako jediná akce z mnoha v rámci opatření 3 dostane peníze od města na tři roky. Někteří

⁴³ Město Písek. *FAQ - Často kladené dotazy na téma „Strategický plán rozvoje kultury města Písek do roku 2020* [online]. 7. 6. 2013 [cit. 2014 – 02- 27]. Dostupné z: <http://www.granty-pisek.cz/faq.html>

⁴⁴ Město Písek. *Pravidla grantového programu města Písek na podporu kultury v roce 2013-I. výzva* [online]. 18. 6. 2012 [cit. 2014 – 01- 31]. Dostupné z: <http://www.granty-pisek.cz/2013-kultura-1-vyzva-pravidla-vyzvy.html>

⁴⁵ Ibidem

diváci si myslí, že jednotlivá divadelní představení nejsou zajímavá a nejsou ani ekvivalentní víceletým grantům. V roce 2014 právě končí první dotační období poskytování víceletých grantů v Písku, město zatím nepřipravuje další, jelikož potřebuje napřed rozebrat a vyhodnotit průběh, výsledek a dopad celého systému. Navzdory tomu, že víceleté granty vznikly teprve nedávno a město nemělo za sebou dostatek zkušeností, celý proces byl celkem úspěšný a doufáme, že další dotační období bude brzy vyhlášeno.

2.5 Sumarizace víceletých dotací v dotyčných městech

První jasně viditelný společný znak všech dotačních systémů je velký důraz na kreativitu, kvalitu, otevřenost novým trendům a evropskou integraci. Projekty žádající o víceletou podporu by měly ovlivnit určitý okruh diváků, zviditelnit svůj obor a přinejlepším reprezentovat město na nadregionální úrovni. Z tohoto důvodu kulturní organizace často usilují o zařazení svého projektu mezi kontinuální mající dopad na celé město. Někdy pak zapomenou na kreativnost a zajímavost, která obvykle přináší úspěch u hodnotící komise. Vždycky je podstatné co projekt přináší, nikoli částka, o kterou žádá.

Ve všech městech získává obor divadlo nejvíc víceletých dotací. Většina divadel nebo divadelních souborů má sídlo v objektech ve vlastnictví města. Činnost divadla vyžaduje mnoho výdajů např. kostým, vybavení, jevištní technika, osvětlení a jiné, v důsledku toho lze očekávat vysoké finanční náklady na realizaci kvalitních divadelních projektů. Lze tvrdit, že obor divadlo byl, je a bude vždy prioritní záležitostí každého města v oblasti kultury. Výzkum agentury STEM tvrdí, že z kulturních zařízení navštěvují Pražané nejčastěji kina a pak divadla. Když se podíváme do historie, tak o vznik víceletého financování kultury se vlastně přičinilo divadlo. Tři hlavní důvody toho, že divadlo stále dostává větší a větší objem víceletých dotací od města, jsou tyto:

- jejich velký počet,
- nabídka projektů a akcí,
- místo konání.

Na opačném konci grantového spektra s relativně nízkou obdrženou částkou stojí již delší dobu literatura. Tuto skutečnost lze vysvětlit tím, že granty v oblasti literatury jdou obvykle na ediční činnost, tisk anebo propagaci děl, jejichž výdaje nejsou zdaleka tak vysoké jako u zbývajících oborů. Kromě toho většina nakladatelství vydává (ne)odborné knihy s nízkou vazbou na oblast kultury. Objevují se i názory, že literatura je též obecně považována za soběstačnou resp. ziskovou oblast, proto není třeba ji v dlouhodobém horizontu financovat.

Schválené víceleté dotace se pohybují kolem 100 mil. Kč, a to ve všech městech. Vzhledem k tomu, že Praha každoročně vyhláší nové víceleté dotace, její peněžní objem vyčleněný na tyto dotace je nejvyšší, ale porovnáme-li pouze dotační období 2012-2015, je to Plzeň, která poskytla nejvíc financí na víceleté dotace. Překonala Prahu jak v počtu podaných žádostí, tak hlavně v počtu schválených žádostí, z toho vyplývá, že mají Plzeňští žadatelé o víceletou podporu nejlepší procento úspěšnosti. Bohužel, nemůžeme považovat tento závěr za úplně přesný, jelikož informace o některých městech nejsou dostupné, i po oslovení příslušného úřadu nebyly poskytnuty. Co se týče komise, zajímavý rozdíl je v počtu odborníků provádějících výběrové řízení, zatímco v Praze se prakticky celá komise skládá z odborníků,

tak v Písku je pouze jeden a v Brně ji tvoří zhruba polovina. Počet poskytnutých dotací nemusí odpovídat počtu schválených žádostí, poněvadž město má právo dát určité organizaci víceleté dotace např. dle vlastního rozhodnutí nebo dle žádosti o jednoleté dotace. V tabulce č. 4 najdeme výše vyjmenované ukazatelé v konkrétních číslech.

Tabulka č. 4: Ukazatelé dotačního systému ve vybraných městech ČR (zhruba pro období 2011 – 2016)

Město	Výše víceletých dotací	Podané žádosti	Úspěšné žádosti	Poskytnuté dotace mimo výběrové řízení *	Vyřazené žádosti	% úspěšnosti (úspěšné/podané)	Počet členů hodnotící komise (z toho odborníci)
PRAHA	128 665 000	42	14	0	28	33,33	15 (14)
BRNO	xxxxx	xxxxx	xxxxx	xxxxx	xxxxx	xxxxx	24 (11)
PLZEŇ	162 920 000	44	25	0	19	56,82	
OSTRAVA	81 739 657	3	2	3	1	66,67	lichý počet
PÍSEK	861 500	4	1	6	3	25	7 (1)
HRADEC KRÁLOVÉ	88 673 949	xxxxx	5	xxxxx	xxxxx	xxxxx	xxxxx
* nejedná se o obcházení výběrového řízení, ale o kulturní organizace, jimž se město rozhodlo poskytnout víceleté dotace na základě žádosti o jiný typ dotace nebo dle potřeby vlastního uvážení města. xxxxx - informace nebyly zveřejněny či poskytnuty.							

Zdroj: Vlastní zpracování

2.5.1 Případné doporučení a řešení pro Brno

Brno není zároveň kraj jako Praha, nedostává tolik peněz ze státního rozpočtu, ze kterých může financovat kulturu. Řada pražských kulturních institucí získává finanční prostředky přímo od státu, tím se do určité míry sníží zátěž pro Prahu. Ale Brno nemá jednoznačné vícezdrojové financování kultury, a tak jsou kulturní organizace hlavně ty městem zřizované, hodně závislé na rozpočtu města. Mimo jiné Brnu zcela zásadně chyběla koncepce kulturní politiky, která vznikla až nedávno na konci roku 2012 pod názvem Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace. Tento nedostatek považuji za klíčovou příčinu neuspokojivého stavu financování kultury ve městě Brně v posledních letech.

Tříleté dotace typu B jsou brány jako pilotní projekt, který má za cíl zlepšit systém financování kultury. Dle mého názoru by se měli zastupitelé města účastnit rozhodování hned od začátku, jen díky tomu mohou odhalit mezery daného systému. Do prvních dvou kol posuzování žádostí se zástupci města vůbec nezasahují, není to podle mě zcela správně, neboť odborní členové komise na rozdíl od svých kolegů v Praze, nemají ještě dostatek zkušeností. Zavedení víceletých dotací je stále novou záležitostí pro Brno obecně a pro kulturní organizace zvláště. Tedy si myslím, že do prvního období by se měli zapojit odborníci i politici pokud možno rovným počtem. Změna pravidel kulturního dotačního systému počítá s tím, že první rok fungování by měl pomoci odhalit slabé strany tak, aby bylo možné

okamžitě začít pracovat na případných změnách a úpravách.⁴⁶ Vzpomeneme-li si na to, jak dlouho a jak usilovně kulturní organizace v Brně bojovaly o možnost víceletého financování, a když se to konečně podařilo uplatnit, zcela jistě se budou snažit udržet a zdokonalit tento systém. V Brně se můžeme spolehnout na jedno velmi vlivné občanské sdružení neziskových kulturních, uměleckých a vzdělávacích organizací - Brno kulturní, jež posledních let dokázalo aktivně prosadit zájmy svých členů, a výsledkem toho jsou právě nynější tříleté dotace. Vrcholným cílem reformy financování kultury v Brně je transparentnost a dlouhodobý rozvoj. Transparentnosti lze docílit jedině za předpokladu, že zástupci města a kulturní organizace si budou navzájem naslouchat a spolupracovat. Udělení grantů by opravdu muselo fungovat na základě kvality, o níž rozhoduje komise, která by měla být složena především z nezávislých odborníků ze všech oborů kultury. Ze strany města se očekává, že zveřejní včas všechny nové informace a výsledky. Ze strany kulturních organizací se očekává, že dodrží slibované záležitosti v žádosti a efektivně hospodaří s obdrženými dotacemi. Víceleté dotace jsou jedním z nástrojů, jak dál rozvíjet kulturu v dlouhodobém horizontu. Potřebujeme k tomu jasnou vizi budoucnosti a dostatek finančních prostředků. Zde ale narazíme na fakt, že kulturní organizace totiž naprosto závisí na městu, pokud jde o finance z municipálního rozpočtu. V budoucnosti se Brno může setkat s finanční krizí jako Praha v roce 2011, náhlé snížení víceletých grantů tehdy vyvolalo nedůvěru a zastavilo několik právě probíhajících dlouhodobých projektů. Pokud se chce Brno vyhnout takové situaci, musí důkladně promyslet své rozpočtové možnosti. Zamyslet se nad tím, jestli není lepší škrtnat peníze na jednoleté dotace nežli na víceleté dotace, protože si myslím, že přerušit kontinuální kulturní činnost nezaručí správný dlouhodobý rozvoj. Pokud se po prvním roce zjistí, že víceleté granty nepředstavují nejvhodnější způsob financování brněnské kultury, může Brno podle mého názoru učinit takto, že starý systém zachová pro malé či méně důležité projekty, zatímco na ty velké nebo skutečně významné uplatní nová pravidla s eventuálními úpravami. Nebo může poskytovat víceletou pomoc jen určitým oborům např. divadla, a těm zbývajícím oborům postačí jednoleté dotace. Osobně jsem pro toto řešení, jelikož takový postup má město Berlín a tamější systém funguje velmi dobře. Město někdy usiluje o spravedlivost tak, že se rozhodne dát peníze žadateli z malého oboru, jenže toto úsilí může vyústit v situaci, kdy schválený projekt z jednoho oboru nedosahuje takové kvality jako vyřazený projekt z druhého oboru. Tím město vyvolá nespokojenost žadatele a zároveň připraví svoje obyvatele o skvělou kulturní nabídku. Když musí zaměřit pozornost na všechny obory, nemůže se pak soustředit na nejžádanější oblasti, které jsou oproti ostatním na vyšší úrovni, nabízejí dlouhodobě kvalitní projekty, a proto potřebují velký objem peněz. Brno také může přejímat nápady ohledně víceletých grantů od jiných českých a zahraničních měst, o kterých jsem mluvila v předchozích kapitolách. Zástupci města by ale měli dávat pozor, neboť situace v každém městě je odlišná. Než začnou něco aplikovat na dotační systém v Brně, měli by to pozměnit tak, aby se to hodilo k aktuálnímu stavu kulturní scény města.

Se záměrem vyvarovat se budoucím potížím při zpracování žádosti pořádá Brno seminář pro zájemce o dotace, který proběhne v několika termínech. Tento seminář považuji za důležitý, jelikož veškerou informaci související s tříletými dotacemi nelze úplně snadno najít na

⁴⁶ ŠIMKOVÁ, Monika. *Přípravy nového grantového systému* [online]. 1. 6. 2013 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2013/06/BK_Zpravodaj03.pdf

webových stránkách magistrátu města Brna. Město upravilo dotační programy teprve v říjnu 2013, proto webová stránka OK MMB nenabízí aktualizované dokumenty a informace. Např. dotace typu A, které jsou již nahrazeny Tříletými dotacemi typu B, se stále vyskytují v části týkající se pravidel poskytování dotací. Pokud chce Brno získat dobré ohlasy od zájemců o víceleté dotace, mělo by napřed zatraktivnit svou stránku s informacemi o podpoře kultury, jasně představit víceletý dotační program a jeho záměr. Brno rovněž může spolupracovat s jinými webovými stránkami píšících o kulturních akcích ve městě, prostřednictvím těchto stránek propagovat a dát veřejnosti vědět o nově zavedených tříletých dotacích.

Výše navrhovaná řešení mají svoje pozitivní a negativní stránky, každopádně opět vyžadují těsnou spolupráci a vzájemné pochopení ze všech dotčených stran. Víceletá finanční podpora pro kulturu znamená hodně, není náhodou, že čím dál tím více měst ji začalo uplatňovat, proto za žádných okolností nepovažuji její zrušení za řešení. Zatím je ještě brzy na kritiku celého procesu víceletých dotací v Brně, pevně doufám, že po prvním dotačním období uslyšíme převážně pochvaly.

Dosud jsme zkoumali, jak víceletý dotační systém funguje v ČR, nyní se podíváme do zahraničí a to přesněji do Berlína, kde tento systém vznikl před dlouhou dobou a je pořád účinný. Vzhledem k dostupnosti dat a rozsahu bakalářské práce jsem si zvolila jen jedno zahraniční město - Berlín, jehož víceleté dotace popisuje následující kapitola.

3. KOMPARACE SYSTÉMU VÍCELETÝCH DOTACÍ BERLÍNA A PRAHY

Hlavní město Německa bezpochyby patří mezi nejatraktivnější města pro návštěvníky v Evropě a velkou zásluhu na tom má pestrá kulturní a zábavní scéna všeho druhu, od těch nejmenších projektů začínajících umělců až po světově známý festival Love parade. Financování kultury v Berlíně se může pochlubit sofistikovaným a jednoznačným systémem, který má za sebou bohatou tradici a dnes se neustále vyvíjí. I když má Berlín poněkud jinou kulturní politiku, vlastní odlišnou síť kulturních organizací, hospodaří jinak se svými zdroji. Zvolila jsem si ho pro komparaci s Prahou, protože obě města upřednostňují velmi podobné oblasti kultury, sdílejí blízkou kulturní tradici a jsou cílovou destinací pro zahraniční turisty ve střední Evropě, mimo jiné jejich výše víceletých dotací se relativně rovnají.

Berlín podobně jako Praha poskytuje granty těm subjektům, které se značně podílejí na kulturní scéně města. Město zároveň klade důraz na podporu projektů, jejichž cílem je zviditelnit a reprezentovat město na nadregionální úrovni. Přednost dává projektům s mimořádně dobrou kvalitou od žijících umělců v Berlíně. Poslední dobou čím dál tím víc mladých i globálně působících umělců přichází do Berlína, protože mají zde prostor k realizaci svého projektu, mimoto mohou snadno požádat o finanční pomoc od města. Důležitost Berlína jako místo konání kulturních akcí tvrdí i Thomas Girst (mluvčí Culture Communication BMW Group): „*Berlin has a flagship position. Whatever you are doing here always gains nationwide, if not worldwide attention. Berlin has internationally a surprisingly high importance.*“⁴⁷ Financování kultury se všeobecně řídí dokumentem *Funding criteria for project financing and stipends from the Berlin Senate's cultural affairs department* z roku 2008, ve kterém je uvedeno několik zajímavých principů, s nimiž budu v této kapitole porovnat víceletý grantový systém v Praze.

Nejdřív se podíváme na zajištění principu transparentnosti, odbor kultury Berlína mění každý rok komisi sestavovanou z poradního sboru a poroty. Složení komise je věnována velká pozornost, kritéria jsou mnohem přísnější a spravedlivější než u nás, členy si dokonce vybírají podle státní příslušnosti nebo pohlaví. Každoroční změna členů hodnotící komise je administrativně nákladná, myslím si, že se to ještě nehodí ke grantovému systému v Praze, jelikož se zde nenachází tak velký počet odborníků, zejména těch zahraničních. Na rozdíl od Prahy kde je grantový systém jednotný pro všechny obory kultury, Berlín dělí svou podporu na tyto oblasti: fine art, performativní umění (divadlo, tanec, opera, muzikál), mezikulturní projekty, mezinárodní kulturní výměny, granty pro ženy, literatura, hudba, knihovny a archivy.⁴⁸ Každá oblast má svou vlastní grantovou strukturu, která zajišťuje férové konkurování v otevřeném grantovém řízení v rámci svého oboru. V Berlíně existuje zhruba 300 divadelních souborů, většina z nich funguje na vysoké profesionální úrovni. Z tohoto

⁴⁷ ENGLERT, Michaela, WÖBKEN, Hergen. *Studio Berlin – Study on contemporary art in Berlin* [online]. 6. 2010 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <http://www.ifse.de/en/articles-and-studies/singleview/article/studio-berlin-study-on-contemporary-art-in-berlin.html>

⁴⁸ The Governing Mayor of Berlin - Senate Chancellery – Cultural Affairs. *Berlin's funding for artists and the arts* [online]. 2014 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <https://www.berlin.de/sen/kultur/foerderung/index.en.html>

důvodu si myslím, že by bylo vhodné, aby žádosti o grant na činnost stejného oboru soutěžily mezi sebou a ne s ostatními z jiného oboru. Každý obor má svou vlastní potřebu financí, bylo by méně efektivní prosadit totožný systém pro všechny. Myslím si, že Praha by měla v budoucnu směřovat tímhle směrem. Víceleté granty by mohly být poskytovány jen určitým oborům, např. divadla nebo hudební festivaly jako je mají v Berlíně, jelikož v těchto kulturních oborech existuje opravdu hodně kontinuálních finančně nákladných projektů. Na druhou stranu obor jako literatura nebo archiv nepotřebuje velkou finanční pomoc na delší dobu, tedy není třeba ho zahrnovat do víceletého grantového systému, ale lze pro něho vymyslet jiný způsob financování např. jednoleté dotace, stipendium pro mladé umělce, dotace na vstupenku.

Finanční podpora od města je navrhována ve dvou formách - granty (na projekt, činnost a propagaci) a stipendium. Granty se udělují obvykle na jeden rok. Možnost dostat víceleté granty má jen obor performativní umění. Na tento obor přispívá Berlín ročně kolem 9 mil. eur (247,5 mil. Kč). Divadla a taneční soubory se mohou ucházet buď o dvouleté anebo čtyřleté granty. Dvouleté granty, také se jim říká „projektové financování“, představují klasické granty na podporu projektu, akce či činnosti kontinuálního charakteru. Čtyřleté granty se označují jako „konceptní financování“, jde vlastně o institucionální podporu divadelních a tanečních souborů na pokrytí jejich celkových provozních výdajů.⁴⁹ Čili čtyřleté granty nejsou určeny konkrétnímu projektu, proto zde hraje důležitou roli prestiž a stav hospodaření dané kulturní organizace. Žadateli o tyto granty jsou obvykle velké a známé soubory performativního umění.

Na současné dotační období 2011 – 2014 v rámci čtyřletých grantů byla vynaložena celková částka 4,1 mil. eur (112,8 mil. Kč). Dvouleté granty na období 2013 – 2014 činí asi 4,5 mil. eur (123,8 mil. Kč) na rok, což překvapivě koresponduje s výší finanční podpory, kterou Praha věnuje svým víceletým grantům. Tuto shodu lze vysvětlit tím, že Berlín poskytuje svoje finanční prostředky obrovskému množství subjektů menší částkou, kdežto Praha podporuje jen několik málo žadatelů ale vysokou částkou. Těžko si můžeme vybrat, který způsob je lepší, jelikož ve srovnání s Prahou, se v Berlíně nachází mnohem víc velkých kulturních organizací. Další odlišnost vidím i ve vyhlášení dotačního období. Odbor kultury města Berlína stanovil uzávěrku přihlášek na příští finanční období 2015 - 2018 dva roky před jejím začátkem. Praha vždy uzavírá přijímání žádostí na nové období 15 měsíců předem, což dává žadatelům šanci lépe a reálněji naplánovat svůj projekt a díky tomu mohou do žádosti o grant zahrnovat bližší informace. Další dotační období v Berlíně vždy začne po ukončení toho předchozího, tudíž se nepřekrývají jako v Praze. Neúspěšní žadatelé o konceptní financování musejí čekat čtyři roky na další příležitost, je to podle mě dlouhá doba, během které může vzniknout existenční problém, který do jisté míry ovlivňuje výkon a kvalitu jejich umělecké práce. Zhruba 12 kulturních organizací čerpají čtyřleté granty, dle mého názoru by mohl Berlín v tomto případě následovat Prahu a vyhlásit konceptní financování každý rok.

⁴⁹ The Governing Mayor of Berlin - Senate Chancellery – Cultural Affairs. *Concept financing* [online]. 2014 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.berlin.de/sen/kultur/foerderung/theater-tanz/konzept/index.en.html>

Co se týče propagace víceletého grantového systému, je Berlín velmi tvořivý a aktivní. Existuje několik stránek včetně oficiální stránky odboru kultury Berlína, které kompletně informují veřejnosti o kulturních grantech, a to v angličtině. Na stránkách týkajících se kulturních akcí ve městě můžeme mnohdy narazit na reklamu nebo odkaz na dotační programy pro performativní umění, vždy zdůrazňují možnost získat podporu na dva nebo čtyři roky. Myslím si, že Praha by rovněž měla šířit bližší informace o víceletých grantech, představovat je na různých webových stránkách např. na www.praguewelcome.cz nebo www.goout.cz.⁵⁰ Tím pádem získá město příležitost ukázat veřejnosti, jak se zajímá o kulturu a jakým způsobem jí pomáhá. Porovnáme-li zpracování a zveřejnění výsledků grantů a žádostí, je na tom lépe Praha. Dokumenty o víceletých grantech v Praze jsou přehledně zpracovány, umožní lidem snadno najít potřebnou částku. Na webové stránce odboru kultury Berlína můžeme sice najít dokumenty ohledně projektů, žádostí a výše podpory, avšak chybí vázanost a přehlednost navržených grantů. Mimoto mi přijde poněkud zavádějící, když prezentují víceleté granty v angličtině a potom odkazují na výsledky, které jsou jen v němčině.

⁵⁰ www.praguewelcome.cz a www.goout.cz fungují jako kulturní průvodce, poskytují kompletní seznam kulturních událostí v Praze jak v češtině, tak i v angličtině.

4. VÝHODY A NEVÝHODY VÍCELETÝCH DOTACÍ

V předchozích kapitolách jsem se mnohokrát zmínila o tom, jak víceleté dotace prospívá celému systému financování kultury na municipální úrovni. Poskytování peněz kulturním organizacím na několik let dopředu se stává mezi českými městy trendem, jelikož nabízí hodně výhod oproti klasickému jednoletému dotačnímu systému. Avšak každý systém má svoje klady a zápory, na kterých pohlíží každý z interesovaných subjektů jinak. To, co někdo považuje za výhodu, může se jevit jako nevýhodné pro někoho jiného. V literatuře bohužel nenajdeme mnoho o výhodách a nevýhodách víceletých dotací, protože to stále ještě není častý způsob financování. V této kapitole bych se proto ráda zabývala danou problematikou víceletých dotací v oblasti kultury z hlediska poskytovatele (město), příjemce (kulturní subjekt) a diváka.

4.1 Výhody víceletých dotací

Stálý dostatek finančních zdrojů na provozování a rozvíjení činnosti vždy dává vykonavateli velkou jistotu. Některé organizace jsou schopny snadno zajišťovat finance v dlouhodobém horizontu, jiné zase těžko přežívají. Když organizace obdrží dotace na několik roků dopředu a zná tak celkovou výši podpory, pak může finančně naplánovat svou činnost. Pracovníci organizace si tak mohou být jistí, že jejich činnost bude uskutečněna podle jejich představy. Jde pořád o jeden kontinuální projekt, který má stabilitu ve svém financování, když ale musí organizace žádat o finanční pomoc každý rok znovu, může se dostat do finančního ohrožení, kdy zdařile započatý projekt nelze dokončit. Díky víceletým dotacím však k takové situaci nedojde, alespoň ne z finančních důvodů. Víceleté dotace dokonce vytváří pocit jistoty u zaměstnanců kulturních organizací. Nemusí se bát, že přijdou o pracovní místo, neboť jim nehrozí existenční problém, tak jako když mají jen jednoleté dotace. Kulturní organizace obvykle neposkytují služby za účelem zisku, tedy peníze získané z hlavní činnosti nepostačí k pokrytí základních výdajů, což někdy vyústí v zanedbávání umělecké činnosti, jelikož musí řešit existenční nejistotu. Tímto problémem by se však nemusely zabývat, pokud získají víceleté dotace, díky nimž mají zaručenou finanční jistotu na delší dobu, a tak se mohou plně zaměřit na svou uměleckou činnost. Výsledkem toho je určitě zvýšená kvalita kulturních projektů a profesionalizace umělců. Tohle je vlastně jeden z účelů, kterého si přejí lidé působící v kultuře dosáhnout zavedením víceletých dotací. Tedy víceleté dotace dávají kulturním organizacím pocit jistoty, což může vést v dlouhodobém horizontu k všestrannému zlepšení organizace. O takovém dopadu víceletých dotací najdeme zmínku i v zahraniční literatuře, např. N. Jagpal (člen National Committee For Responsive Philanthropy) píše, že „*multi-year funding also is crucial for the health, growth and effectiveness of nonprofits. This funding allows grantees to respond to crises and opportunities, maintain staff continuity and organizational leadership, overcome unforeseeable challenges and improve planning.*“⁵¹ (česky Víceleté financování je rozhodující pro zdraví, růst a efektivnost neziskových organizací. Tento typ financování umožňuje reagovat na krize a příležitosti, udržovat kontinuitu kolektivu a organizačního vedení, překonat nepředvídatelné výzvy a zlepšit plánování). Zlepšení kvality umělecké práce lze dosáhnout prostřednictvím víceletých dotací rovněž proto, že možnost dostat velký objem financí na delší dobu posílí přirozenou

⁵¹ JAGPAL, Niki. *Criteria for philanthropy at its best*. Str. 32.

konkurenci mezi kulturními organizacemi, neboť vědí, že dotace jsou omezené a lze o ně soutěžit jen v otevřeném výběrovém řízení, tudíž budou hodně dbát na úroveň a kvalitu své práce. V koncepci kulturní politiky či strategickém plánu kulturního rozvoje každého města lze najít cíle jako např. zvýšit úroveň začínajících a dlouho působících umělců, zkvalitnit kulturní služby atd. Tohle se podaří jen za předpokladu dlouhodobého investování do správných subjektů. Mnohdy se stává, že se projekt, který se jeví jako nerealizovatelný nebo neúspěšný v krátkodobém časovém horizontu, může dařit v dlouhodobém horizontu s pomocí nepřetržité finanční podpory od města. Víceleté dotace jsou výhodné pro město, jelikož slouží jako účinný nástroj, jak stabilně a dobře dosáhnout dlouhodobých žádoucích stavů. Město má jistotu, že kulturní organizace dělají svou uměleckou práci důkladně, na druhou stranu kulturní organizace mají jistotu, že jim nebudou chybět finanční prostředky.

Výhodou poskytování víceletých dotací je kratší doba spojena s administrativní a formální záležitostmi. Jedná se o čas související s přípravou, zpracováním žádosti, následně čekáním na výsledek. Někdy se ještě předpokládá, že během hodnocení bude komise chtít, aby žadatel obhajoval svou žádost, tedy žadatel musí strávit další čas prezentováním. Celý proces jim může zabrat několik měsíců, avšak jen jednou za několik roků a ne každý rok jako u jednoletých dotací. Jak jsem psala v předchozích kapitolách, ne každá kulturní organizace umí správně vytvořit ekonomicko-finanční plán, občas musí zaměstnat někoho, kdo jim pomůže při vypracování. Vyhledávání správného poradce může zabrat nějakou dobu, myslím si, že je to zbytečná ztráta času, jestliže se to opakuje každý rok. Systém víceletých dotací právě zkrátí čas věnovaný veškerým administrativním záležitostem na minimum, a tak zbyde kulturním organizacím mnohem víc času na hlavní uměleckou činnost. Ze strany města to funguje podobně. Když poskytují jednoleté dotace, členové komise a pracovníci odboru kultury musí s žádostmi pracovat déle, neboť se jich nashromažďuje obrovský počet. Pokud jsou ale zavedeny víceleté dotace, část těchto žádostí bude schválena na tři nebo čtyři roky, tudíž se o ně už nemusí v dalších letech zajímat.

S administrativní a formální záležitostmi souvisí i vedlejší finanční náklady pro obě strany. Na straně kulturní organizace zaznamenáme výdaje na zmíněného poradce, výdaje spojené s papírováním a posíláním žádosti. Víceleté dotace dokážou snížit tuto finanční zátěž, avšak v některých organizacích stále dochází ke zvýšení vedlejších nákladů, neboť dlouhodobá kontinuální činnost někdy vyžaduje důkladnější přípravu a monitorování. U města jsou finanční náklady na víceleté dotace nižší, neboť nemusí vynaložit na různé věci spojené s každoročním vybíráním a vyhodnocením žádostí. Víceleté dotace jsou z administrativního hlediska určitě výhodnější a jednodušší.

Podle Brzobohaté mezi výhody víceleté podpory patří stabilizace rozpočtu.⁵² Víceleté dotace nám usnadní alokace finančních prostředků, protože známe dopředu svoje rozpočtové možnosti. Spousta kulturních organizací provozuje vedle hlavní činnosti i činnost doplňkovou jako např. kurzy pro děti, prodej suvenýrů aj., z nichž vydělávají určité peníze, které jdou pak často do provozu hlavní činnosti. Když obdrží od města jednoleté dotace s pravděpodobností,

⁵² BRZOBOHATÁ, Zuzana. *Examples of the Regional Support of Voluntary Organizations in the Social Services – Multi-Annual Financial System*. [online]. [cit. 2014- 03 -27]. Dostupné z: http://www.brzobohata.cz/fileadmin/user_upload/ERD/regional_support_of_voluntary_organizations.pdf

že další rok možná nic nedostanou, je pak těžké se rozhodnout, za co všechno by měli utrácet získané příjmy z obou činností a jestli je nutné zrušit vedlejší činnost či ne, protože v mnoha situacích veškeré příjmy organizace pokryjí jen jednu činnost. V případě víceletých dotací dokážou efektivněji alokovat své finanční zdroje, neboť vědí dopředu objem peněz na hlavní činnost, a tak mohou počítat s vedlejší činností a připravovat se na ni s dostatečným předstihem. Tuto výhodu zaznamenala např. Galerie města Plzně, která obdržela poměrně vysokou částku víceletých dotací, které pokryly nejen provozní náklady hlavní činnosti, ale rovněž přispěly k vytvoření plakátů a výlep na stanicích dopravních prostředků, jež se velmi osvědčily, výsledkem toho byl nárůst návštěvnosti výstav.⁵³ Když kulturní organizace potřebují více financí a chtějí požádat jiný zdroj, mohou snadno vypočítat přesnou potřebnou částku, jelikož vědí předem, jakou výši dotace mají příští rok k dispozici. Tím udělají lepší dojem na sponzory a rychleji je oslovují. Kulturní organizace jsou svobodnější a stabilnější ve finančním plánování, nejsou tolik omezeny. Lepší rozdělování a stabilizaci peněz díky víceletým dotacím zaznamená i město. Víceleté financování jim pomůže přesněji si rozvrhnout peníze při sestavování rozpočtu, jelikož musí zohlednit výše dotace navržené v minulých a poskytované v nadcházejících letech. Např. kdyby hodlali v následujícím roce podpořit literaturu víceletými dotacemi, ale velké částky v rámci víceletých dotací už byly určeny pro divadlo, pak musí brát v potaz, že část příjmů rozpočtu půjde do divadla, tedy při rozhodování o výši podpory literatury budou dopředu vědět, kolik peněz pro víceleté dotace jim zbývá. Již potvrzené budoucí finanční náklady jim slouží jako základ pro sestavování aktuálního rozpočtu.

Vztah mezi městem a kulturní organizací není vždy jen dotační jednorázový. Aby se kulturní scéna ve městě celkově rozvíjela, je potřeba vybudovat mezi nimi spolehlivý, stabilní a jasný vztah, který vychází ze spolupráce v dlouhém časovém horizontu. Jednoleté dotace však neposkytují příležitost pro takovou spolupráci, žadatel může uspět tento rok, ale není zaručeno, že i příští rok, proto má malou šanci ukázat se. Když se mezi kulturní organizací a městem uzavírá dotační smlouva na tři nebo čtyři roky, bude město zajímat každoroční činnost a hospodaření dané organizace. Během několika let čerpání dotace musí vzniknout mezi nimi určitý vztah, který víceméně přispívá ke zlepšení systému financování kultury. Navíc organizace, jež dostaly víceleté dotace, se obvykle snaží zapůsobit na město, aby uspěly v dalším dotačním řízení. Na druhou stranu město rovněž dává najevo svou pozornost vůči příjemcům víceletých dotací. Výhoda víceletých dotací spočívá v tom, že upevní vztah mezi poskytovatelem a příjemcem dotace, a to pak dlouhodobě posílí jejich spolupráci.

Víceletý dotační systém rovněž slouží jako nástroj, který nám pomáhá oddělit kulturní subjekty, které opravdu potřebují dlouhodobou finanční pomoc od těch, které jsou zcela soběstačné díky jiným zdrojům. Město má potom jasno, které městem zřizované či jiné organizace chce a vyplatí se podporovat, a to se pozná podle jejich projektů ucházejících se o víceleté dotace, neboť takové projekty obvykle významně reprezentují kulturní dění města a pocházejí z velkých prestižních organizací. Možná si někteří myslí, že víceletý dotační systém způsobuje nerovné postavení organizací v dotačním řízení podle toho, jestli v nichž má či

⁵³ Galerie města Plzně o.p.s. *Výroční zpráva 2012* [online]. 2013 [cit. 2014 – 03-21]. Dostupné z: http://galerie-plzen.cz/wp-content/uploads/2013/07/VÝROČNÍ-ZPRÁVA-2012_final.pdf

nemá město vlastnický podíl. Musím ale podotknout, že vlastnictví je pouze jedno z mnoha kritérií, podle kterých se posuzuje žádost. V městech, kde se nachází značné množství kulturních souborů sídlících v městském objektu, by tento systém mohl znamenat malou nevýhodu pro ostatní organizace. Lze shrnout, že město prostřednictvím víceletých dotací vymezuje důležité kulturní oblasti a jejich organizace, tím předejde situaci, kdy město usiluje o to, aby dotace získalo co nejvíce žadatelů. Tím pádem na každého z nich připadá malá částka, což nestačí k úspěšnému dokončení všech projektů, nakonec město i organizace dlouhodobě nedosahuje žádného cíle.

Víceleté dotace nutí město rozvrhnout výdaje rozpočtu na několik let tak, aby příliš nezatížily finanční stav města. Prostřednictvím udělování víceletých dotací se naučí, jak účinně sestavovat nový rozpočet s přihlédnutím ke starým schváleným výdajům. Město by mělo rovněž předpovídat budoucí vývoj ekonomiky, jehož negativní dopad na příjmy městského rozpočtu může způsobit snížení dotací. Víceleté dotace tedy vyžadují, aby byli zástupci města více ohleduplní při schvalování rozpočtu, a také aby měli dobrou schopnost ekonomické predikce. Víceletá pomoc nespočívá v jen současném peněžním toku, ale hlavně v tom budoucím. Díky víceletým dotacím dokáže město i kulturní organizace zmírnit (pokud ne odstranit) cyklický deficit rozpočtu, což bylo prokázáno i na úrovni státu.⁵⁴

Výhody víceletých dotací se dotknou i diváků. „*Pro diváka má víceleté financování tu výhodu, že má jistotu, že představení uvidí ve svém oblíbeném prostoru,*“ tvrdí Vlachovská⁵⁵, ředitelka Bezbariérového divadla Barka v Brně. Některým organizacím totiž chybí peníze na nájem nebo na rekonstrukci a údržbu prostoru, kde konají svou činnost, tedy nemají jinou možnost než působit prozatímně někde jinde dokud nenaleznou finanční řešení. Víceleté dotace jim pomáhají z části pokrýt náklady, proto jim zbývá dostatek peněz na údržbu či nájem prostoru, a tak se mohou trvale usadit v budově, na kterou byli jejich diváci zvyklí. Diváci někdy preferují představení jednoho divadla před druhým, protože se cítí v daném divadelním prostoru příjemně. Mnohdy se stává, že se lidé jdou podívat na informace ohledně programu a najednou zjistí, že divadelní soubor už v daném prostoru nesídlí, což jim dává pocit nejistoty a zklamání. Díky víceletým dotacím má kulturní organizace stále stejné místo konání aspoň na dva roky. Další výhoda pro diváka je, že uvidí danou činnost každý rok v tom nejlepším provedení, jelikož víceleté dotace podporují tvořivost umělců a zlepšení kvality. Divák má též šanci poznat nové trendy, neboť víceleté dotace přispívají ke zpestření nabídky a především rozšíření žánrů. Tento fakt potvrdil i jeden z největších příjemců pražských víceletých dotací Art Frame Palác Akropolis s.r.o., díky víceletým dotacím jsou jejich představení plnohodnotně začleněna do struktury náplně pražské divadelní sítě a

⁵⁴ HOU, Yilin. Budgeting for fiscal stability over the business cycle: A countercyclical fiscal policy and the multi-year perspective on budgeting. *Public Administration Review* [online]. Sep. - Oct., 2006, vol. 66, no. 5, str. 730-741. [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3843902.pdf?&acceptTC=true&jpdConfirm=true>

⁵⁵ FOLTÁNKOVÁ, Kateřina. *Průlom v dotacích: kulturní spolky žádají o granty na tři roky* [online]. 20. 6. 2013[cit. 2014-03-03]. Dostupné z: http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/prulom-v-dotacich-kulturni-spolky-zadaji-o-granty-na-tri-roky-20130619.html

současně to umožňuje významné rozšíření kulturní nabídky hl. m. Prahy.⁵⁶ Diváci se mohou s největší pravděpodobností těšit na určitou kontinuální akci, nemusí se bát, že se příští rok nebude konat kvůli nedostatku financí.

4.2 Nevýhody víceletých dotací

Na rozdíl od výhod, které výrazně pociťují zainteresované subjekty, zvláště kulturní organizace, většina nevýhod víceletých dotací se spíše vztahuje k městu. Mezi nevýhody víceletých dotací se nejčastěji řadí zatížení rozpočtu municipality. Rozpočet je na několik let převyšovaný o víceleté dotace, jež zabírají značné místo ve výdajích v oblasti kultury. Někteří si stěžují, že kvůli nim nemají žadatelé o jednoleté dotace šanci získat vyšší částky. Rozpočet města musí během dotačního období zohlednit již slíbené dotace, tedy nemohou přesunout tyto peníze do potřebnějších oblastí nebo je zkrátka škrtnout ve výdajích. S touto problematikou souvisí nízká možnost změny priority rozpočtové politiky během poskytování dotací. Může nastat ekonomická krize a město je tím pádem omezeno v rozdělování příjmů a výdajů, musí pak sáhnout k nepopulárnímu opatření – škrtnat, při nejhorším zcela zrušit schválené víceleté dotace z minulých let. Zmíněný problém pramení ze skutečnosti, že stát dává málo na kulturu. Výdaje MK ČR na rok 2012 činily 8,5 mld. Kč, což tvoří asi 0,7 % výdajů státního rozpočtu, navíc v ČR je velká nerovnost ve vícezdrojovém financování kultury. Většina státních dotací míří do Prahy, kde zabírají zhruba 60 % celkových nákladů kulturních organizací, zatímco v Brně jejich podíl tvoří jen asi 1,5 %.⁵⁷ S nedostatkem peněz právě souvisí i nevyhlášené víceleté granty v roce 2009 a škrty v letech 2011 a 2012. V roce 2011 se Praha rozhodla snížit objem udělených víceletých grantů o 5 % kvůli nízkým příjmům s odůvodněním, že to nebude trvat dlouho. Ale v roce 2012 se toto snížení měnilo na 10 %. Celková výše víceletých grantů za rok 2012 klesla o 16 479 500 Kč oproti původnímu plánu. Kvůli těmto škrtům spousta lidí zejména žadatelé o kulturní dotace považují hl. m. Prahu za nespolehlivého partnera, který není schopen dodržovat své původní smluvní závazky. Nevyhlášení grantů pro období 2009 - 2012 způsobilo nával podaných žádostí v roce 2010, následkem toho byla obrovská částka vynakládána na víceleté granty v daném roce. Když město slibuje organizacím, že jim dá jistou finanční podporu na několik let dopředu, omezuje tím vlastní budoucí plán hospodaření. Nastane-li krize, bere město mnohokrát peníze z víceletých kulturních grantů, protože si myslí, že kultura není nezbytná pro místní obyvatele. V situaci, že město náhle změní výši již dohodnutých víceletých grantů, hrozí ztráta profesionality kulturních organizací, jelikož by musely sáhnout úplně do všeho. Téměř polovina grantu jde jen na nájem, služby, energie atd. a na tu vlastní činnost už jim potom nezbývá prakticky nic.⁵⁸ Město se hájí tím, že má právo měnit výši grantu. Kvůli danému žhavému tématu se systém víceletých dotací dostal do povědomí lidí, někteří o něm dokonce slyšeli poprvé, a tak se začala o financování městské kultury zajímat celá veřejnost, což byl

⁵⁶ Art Frame Palác Akropolis, s. r. o. *Výroční zpráva za rok 2011* [online]. [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.palacakropolis.cz/uploads/vyrocní-zprava/2011.pdf>

⁵⁷ ŽÁRA, Pavel. *Podpora kultury musí být vícezdrojová* [online]. 8. 11. 2011 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <https://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/podpora-kultury-musi-byt-vicezdrojova/>

⁵⁸ *Praha snížila granty, divadla budou mít potíže.* [online]. 14. 2. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/praha-snizila-granty-0rw-/kultura.aspx?c=A120214_130612_ln_kultura_btt

nakonec vedlejší pozitivní efekt problému. Kdyby byly kulturní dotace pouze jednoleté, město může jednoduše v daném roce vyřadit žádosti nebo stanovit nižší částky než požadované. Protože dotace znamená pro kulturní organizaci příjem a pro město výdaj, nezaznamenáme u kulturních organizací zatížení rozpočtu kvůli takovým dotacím.

Víceletý dotační systém je složitější než ten jednoletý, zahrnuje rozsáhlejší pravidla, specifitější a transparentnější požadavky, tedy vytvoření takového systému město stojí spoustu peněz, času a úsilí. Zavedení a následně udržování víceletých dotací není rozhodnutí ze dne na den, ale je to dlouhodobý náročný proces, do něhož se zapojuje řada organizací, politiků a občanů. Na rozdíl od jednoletých dotací mají víceleté dotace nevýhodu v tom, že sice zkrátí dobu věnovanou administrativním záležitostem, ale jejich průběh plánování zabere víc času. Úředníci při tvorbě zásad pro poskytování víceletých dotací musí dávat větší pozor na formulaci spoluúčasti, na povinnosti a práva dotčených stran. Vyhlašuje-li město každý rok novou víceletou dotační výzvu, pak musí zaměřit svou pozornost zvláště na sestavování a zúčtování rozpočtu, poněvadž se celé víceleté dotace rozloží na několik let a jejich částky se započítají do výdajů příslušného roku bez ohledu na aktuální dotační období. Město ale též sleduje čerpání dotací podle období. Následkem toho, že se některé dotační období překrývají, je nepřehlednost ve výši poskytovaných dotací a množství příjemců. Město nese větší břemeno odpovědnosti v procesu vytvoření a řízení systému víceletých dotací. Na první pohled to vypadá jako nevýhoda, ale jak jsem psala v podkapitole 4.1, složitost tohoto systému nutí úředníky, aby byli ohleduplnější a opatrnější, což nakonec přinese určité výhody.

Další problém vidím v tom, že značná část žadatelů víceletých grantů neumí dobře a bezchybně vypracovat žádost. Nejjednodušší požadavek - splnit všechny formální záležitosti, je zrovna chyba, které se obvykle dopouštějí. V důvodové zprávě se nejčastěji uvádí příčina vyřazení typu „absence přílohy, absence dokladu“ nebo „žádost doručena po termínu uzávěrky“. Podle mě lze tyto důvody otevřeně označit za „hloupé“ chyby. To poukazuje na smutný fakt, že sami ti, kteří o víceleté granty bojovali a chtěli, aby byly jasné a efektivní, neprojevují dostatečné úsilí o získání dotace. Žadatelé mají avšak možnost se podívat do důvodové zprávy komise a poučit se ze svých dopouštěných chyb. Objevují se i věcné nedostatky, které souvisejí s obsahovým zaměřením žádosti. U žádostí o víceleté dotace je vypracování obsahu zvláště obtížné, protože žadatel musí přesvědčit komisi svými argumenty ohledně náplně, udržitelnosti a dopadu projektu v několika nadcházejících letech. Jde sice o kulturní umělecké projekty, nicméně se na ně musíme podívat i z hlediska ekonomie. Žadatel vždy musí uvést v žádosti konkrétní částku na jednotlivý rok, to tedy znamená, že dopředu určí potřebné výdaje. Tato predikce žadateli někdy dělá potíže, proto často uvádí hodně vysokou částku. Příčinou této skutečnosti může být buď strach z toho, že nedostane plnou požadovanou výši, anebo má za to, že z veřejných zdrojů lze zaplatit úplně všechno. Ze zmiňovaných důvodů vyplývá, že požadované částky bývají často nadhodnoceny. Když bereme v úvahu, že ty nadhodnocené rozpočty jsou vytvořeny na dva nebo čtyři roky, tak se to opravdu špatně hodnotí. Prognóza se netýká pouze ekonomických ukazatelů, ale i jiných informací např. počet návštěvníků, počet sálů aj., které se už snadno odvozují podle statistik z předchozích let. Příprava a vypracování žádosti o víceleté dotace zejména o ty čtyřleté jsou

trochu nevýhodné pro žadatele, jelikož musí vyplnit mnoho informací, které víceméně leží mimo jejich profese.

V části píšící o výhodách víceletých dotací jsem hodně krát zmínila o jistotě a stabilitě ve všech záležitostech, avšak tato jistota a stabilita trvá pouze určitou dobu, a to během čerpání dotací. Po skončení daného období se někdy neví, zda město vyhlásí další, a pokud ano, není zcela zaručené, že projde jejich žádost podruhé a peněžní objem alokovaný na dotace bude uspokojující. Z mého pohledu nevidím tohle jako jednoznačný argument, že jde o nevýhodu víceletého dotačního systému, protože má město tendenci nadále podporovat úspěšné žadatele z minulého období, pokud stále koná svou činnost dobře. Mimo jiné mohou kulturní organizace vždycky žádat o jednoleté dotace, tudíž po skončení víceletého dotačního období jim úplně nehrozí zánik provozu. Nejistota po vyčerpání víceletých dotací může být nevýhoda pro malé organizace, které šťastnou náhodou díky jednomu výjimečnému projektu obdržely víceleté dotace, ale za normálních okolností by možná ani nezískaly jednoleté. Tyto organizace budou po pár klidných letech opět čelit nedostatku financí k přežívání, ale naštěstí takových případů je opravdu málo.

4.3 Aktuální problémy víceletých dotací

V této části práce nastíním nedávné problémy víceletých dotací, které nastaly ve výše popsaných městech. Částečně to souvisí s nedostatkem víceletého dotačního systému.

První potíž se týká transparentnosti hodnotící komise a rovněž i schvalování výše dotací. Po každoročním schválení grantů v oblasti kultury se vždy rozbouří dlouhá debata kolem rozhodnutí komise. Mezi vyřazené žadatele o víceleté granty už mnohokrát patří např. divadlo Bez zábradlí, které svým bohatým profilem by mohlo zaujímat důležité místo v seznamu dlouhodobě podporovaných organizací z městských zdrojů, avšak není tomu tak. Rok 2014 je sedmým rokem za sebou, kdy divadlu Bez zábradlí bylo odmítnuto poskytování víceletých grantů na realizaci činnosti. Hodnotící komise své stanovisko zdůvodňovala tak, že divadlo *sice provozuje svou činnost v objektu hl. m. Prahy, ale z toho neplyne automaticky nárok na čerpání víceletého grantu. Repertoár kombinuje čistě komerční tituly s občasnou snahou o uvedení umělecky výraznějšího titulu, nicméně kvalita inscenací nepřináší výrazné novátorské postupy.*⁵⁹ Divadlo se proti opakovanému zamítnutí grantů ohrazuje: „*Naše divadlo mělo ze všech kontrolovaných institucí nejlepší hospodářské výsledky. Divadlo Bez zábradlí splňuje všechny umělecké i ekonomické předpoklady pro přidělení čtyřletého grantu minimálně v podobné výši, jako je tomu u ostatních žadatelů.*“⁶⁰ Prostor divadla, kromě toho, že se tady ročně odehraje víc než 300 představení, rovněž slouží jako galerie. Jak bylo řečeno dříve, příčinou zamítnutí víceletých grantů je podle komise umělecký předpoklad a nikoli stav hospodaření. Hodnotící komise se skládá z expertů, proto si myslím, že jejich rozhodnutí nelze do jisté míry zpochybnit. Rozhodnutí zařadit divadlo mezi příjemce jednoletých grantů

⁵⁹ Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Seznam víceletých žádostí o grant kul hl. m. Prahy na léta 2014 – 2017* [online]. 24. 3. 2013 [cit 2013 – 12 – 28]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2013/index.html

⁶⁰ SIEGLOVÁ, Lucie. *Podarí se Praze zničit Divadlo Bez zábradlí?* [online]. 23. 1. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/256962-podari-se-praze-znicit-divadlo-bez-zabradli.html>

naznačuje, že divadlo nehraje důležitou roli v Pražské kultuře, neboť dle divadla jsou jednoleté granty určeny spíše začínajícím divadelním souborům, což ale není zcela pravda. Divadlo Bez zábradlí jednoznačně patří do první kategorie pražského víceletého grantového systému, protože město mu pronajímá prostor až do roku 2018. Divadlo už nějakou dobu nepřichází s ničím výjimečným, ani existující tvorby nedokážou Pražskou kulturu reprezentovat na nadregionální úrovni. Jeho představení jsou dobrá jako představení ostatních divadel, jestliže chce uspět u komise v následujícím roce, nesmí zůstat pouze na úrovni „dobré jako ostatní“, ale musí hodně zlepšit svoje projekty. Praha se k takovýmto problémům vždy vyjadřuje, že se snaží ponechat rozhodnutí v rukou odborníků a politicky nezasahovat. Může nastat případ, kdy město v minulosti plně podporovalo nějaký projekt, ale nyní s tím už neztotožňuje odborná komise, čili má město tendenci řídit pokyny komise. Zdá se, že nespokojenost pochází spíše ze zklamání na straně neúspěšných žadatelů, protože o transparentnosti komise nepochybuje většina lidí.

Další příklad netransparentnosti je nejasnost kolem 5 mil. Kč, kterých město Brno vyčlenilo ze svého rozpočtu na filmový festival Cinema Mundi. Hodně vysoká suma není hlavní příčinou kritiky, dotace pro festival nová pravidla totiž obchází, dostal peníze bez výběrového řízení. Podle mnoha lidí by měly nově zavedené víceleté dotace obdržet nejvíc peněz v rámci dotace na kulturu, ale celých 5 mil. Kč pro pouze jeden projekt snižuje finanční objem těchto dotací, což dává žadatelům o tříleté dotace typu B pocit nespravedlnosti. Festival Cinema Mundi se v minulých letech běžně účastnil dotačního řízení a získával slušnou částku, ale nyní najednou dostal mnohonásobně víc bez jakékoliv žádosti. Podle Davida Oplatka ze sdružení Brno kulturní *to byl jasný signál, že v Brně osobní styky stále přinesou více financí než kvalita projektu*.⁶¹ Filmový festival těchto 5 mil. Kč nakonec odmítl, jelikož nesnesl tlak ze strany veřejnosti a pořadatelů jiných projektů. Vracená částka teď zbytečně leží v rezervě města. Řada kritiků si myslí, že tyto peníze už by mohly být vyčleněny pro tříleté dotace, na něž čekaly stejně prosperující projekty. Smysl grantového řízení v čele s hodnotící komisí je transparentně rozdělit peníze mezi žadatele s tím, že přínos projektu musí mít přednost před původem žadatele. Zástupci města Brna se ke všemu vyhýbavě vyjádřili. S tímhle tématem částečně souvisí názor, který sdělilo pár zástupců divadel. Jedná se o to, že přijímáním nového dotačního systému podstoupí kulturní organizace riziko, že s nemalou pravděpodobností nic nedostanou anebo dostanou mnohem víc než dosud. Cinema Mundi je jeden z několika případů týkající se diskriminace ve schvalování grantů zvláště těch víceletých, kde se komise občas domnívá, že historie dané kulturní organizace zaručuje kvalitu projektu.

Stížnost ohledně transparentnosti obdržela i zástupci města Plzně, když byla Plzeň v oblasti rozdělování dotací téměř na posledním místě ve srovnání s ostatními krajskými městy v jednom průzkumu, který provedlo občanské sdružení Oživení na konci roku 2013.⁶²

⁶¹ TAUŠOVÁ, Zuzana. *Brněnští radní schválili pět milionů z rozpočtu pro festival Cinema Mundi* [online]. 21. 11. 2013 [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/radni-schvalili-miliony-pro-cinema-mundi-ff7-/brno-zpravy.aspx?c=A131121_120909_brno-zpravy_taz

⁶² Občanské sdružení Oživení se zabývá principy transparentní veřejné správy.

K výsledku se vyjádřil plzeňský primátor Martin Baxa⁶³ takto: *“Až je budeme mít k dispozici, seznámíme se s nimi a zvážíme další postup. Chci jen podotknout, že například Grantový program v oblasti kultury je již mnoho let hodnocen vysoce pozitivně nejen v našem městě.”* Průzkum zkoumal grantový systém ve všech oblastech včetně kultury, proto není podle mě dostatečně relevantní. Navzdory tomuto průzkumu fungují plzeňské víceleté granty efektivně a hodně přispívají k úspěšné přípravě a realizaci všech projektů uskutečněných v roce 2015 v rámci programu EHMK.

Chybně a nesrozumitelně vypracované dokumenty o poskytování víceletých dotací mnohdy zkomplikuje žadatele, následkem toho je zbytečné nedorozumění či odvolání proti vyřazení. Např. v dokumentu Zásady pro poskytování víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro léta 2013 – 2016 najdeme trochu zavádějící informaci vyplývající z dokladů o právní subjektivitě, které mají uchazeči předložit. Z bodu III. 4. c) 2. plyne, že o víceleté granty mají možnost požádat i občanská sdružení (spolek dle nového Občanského zákoníku) vzniklá ne déle jak šest měsíců. Jenomže u takových subjektů nelze očekávat, že konaly víceletou kontinuální činnost. Na danou nejasnost již upozornili někteří zástupci kulturních organizací, ale vysvětlení ze strany města zatím neslyšeli. Dle mé úvahy je totiž pravděpodobné, že daná organizace dělá nebo dělala nějakou kontinuální činnost a během toho se přeměnila na občanské sdružení. Tím pádem je splněna podmínka, že vykonána činnost je víceletá, ale po formální stránce nese zmíněná organizace již v době podání žádosti novou právní subjektivitu o. s., pohlížíme-li na ni jako subjekt, nemůže mít za sebou kontinuální činnost. Potom je klíčové, jestli se o granty uchází činnost samostatná nebo subjekt konající danou činnost? Tuhle otázkou lze využít jako argument při odvolání proti vyřazení žádosti, neboť v řečeném dokumentu najdeme obě možnosti. Právě takto nejednoznačně vymezené pravidlo může snadno vyústit ve zbytečné nedorozumění a stěžování žadatelů. Vzhledem k velkému počtu zájemců o víceleté i jednoleté granty, neporádá Praha semináře ohledně formální přípravy žádosti. Místo nich jsou nabízeny konzultační hodiny na oddělení kultury OKZVCR MHMP. Žadatelé většinou spoléhají na dostupné informace na webových stránkách, s nejasnostmi, jako je např. výše popisovaná, se naštěstí setkáme zřídka. Přesto si myslím, že tyto dokumenty slouží i pro veřejnost, tudíž nejasně vymezená pravidla víceletých dotací mohou špatně ovlivnit jejich informovanost. Podobný problém se vykytuje i v brněnském systému. Pravidla a informace ohledně tříletých dotací v Brně nejsou podle mě jednoznačně vydefinované. Zde uvedu příklad nejasnosti týkající se bodového hodnocení, nemůžeme v žádném dokumentu vyhledat minimální počet bodů nebo průměr, který by znamenal hranici úspěšnosti. Body zřejmě představují slovní vyjádření hodnocení, avšak i tato informace není nikde napsána, je uvedeno jen to, že žádosti s kvalifikací vynikající nebo nadprůměrnou možná získají dotace. Žadatelé se sice mohou podívat do protokolu, ale zmíněná informace by měla být k dispozici i pro veřejnost. Nelze najít ani zmínka o tom, kolik odborníků hodnotící komise má na starosti příslušný obor. Zdá se mi, že dokumenty ohledně celého systému financování kultury zpracovali zaměstnanci OK MMB poněkud nesrozumitelně a nedůkladně.

⁶³ DVOŘÁK, Jan. *Plzeň rozděljuje dotace netransparentně, tvrdí občanské sdružení Oživení* [online]. 27. 11. 2013 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <https://regionpodlupou.cz/clanek/2337.xhtml>

ZÁVĚR

Kultura má nezastupitelný sociální dopad na celou společnost, zaznamenáme i ekonomické přínosy v podobě podílu na HDP nebo tvorby pracovních míst. Kulturní sektor nebyl nikdy zcela soběstačný, neboť většina organizací poskytuje kulturní služby ne za účelem zisku, ale za účelem uspokojování společenských zájmů místních občanů, proto nutně potřebuje pomoc od města. Město podporuje místní kulturní organizace a umělce formou dotace/grantu. V průběhu psaní této bakalářské práce jsem používala oba termíny, jelikož se vykytují současně a oficiální dokumenty i veřejnost je často zaměňují. Existuje několik typů dotací, ale v rámci financování kultury, město uděluje dotace účelové neinvestiční. O tyto dotace kromě výjimky bojují kulturní organizace v otevřeném výběrovém řízení, kde jejich žádosti posuzuje hodnotící komise. Kulturní dotace mohou být poskytovány na jeden rok nebo na několik navazujících roků, v druhém případě se jedná o víceletých dotacích. Víceleté dotace se poslední dobou staly jakýmsi účinným řešením pro neuspokojivý stav financování městské kultury. Žadatel, aby mohl uspět ve výběrovém řízení, musí mít kvalitní kontinuální projekt, který přináší něco nového, pozitivně ovlivní veřejnost a dokonce zviditelní město. Lze říci, že víceleté dotace vytvářejí hranici mezi skutečnými profesionálními vlivnými organizacemi a ostatními. Uvažujeme-li hlouběji, víceleté dotace slouží jako podnět k tomu, aby se kulturní organizace snažily víc pracovat na tvořivost a kvalitu své umělecké tvorby.

Cílem bakalářské práce je popisovat, analyzovat a zhodnotit víceleté dotace ve vybraných městech ČR. V ČR nejsou víceleté dotace ještě známé hlavně v oblasti kultury, proto je práce užitečná jak pro město a kulturní organizace tak pro veřejnost. Poznatky z této bakalářské práce mohou pomoci vedení kulturní organizace při rozhodování zda a za jakých podmínek požádat o víceletou dotaci od města, zároveň ukazují, s jakými případnými problémy by se město setkalo při uplatňování víceletých dotací. Díky komparaci mezi různými městy získáváme i větší pohled a informovanost o dnešním stavu financování kultury v ČR.

V ČR fungují víceleté dotace v šesti městech, Praha, Ostrava, Hradec Králové, Plzeň, Písek a Brno. V každém městě jsou jiné zásady a pravidla poskytování víceletých dotací, neboť rozdíl ve finanční možnosti a kulturní nabídce neumožňují, aby existoval jednotný systém víceletých dotací pro všechna města. Avšak tohle může být výhodou pro město, které se rozhodne zavést víceleté dotace, neboť má možnost se nechat inspirovat různými systémy. Zatím nejlepší systém víceletých dotací zaznamenáme v hl. m. Praze. Umělecká kvalita, přínos a místo konání představují tři podmínky, které jsou důležité pro úspěch žadatele o víceleté dotace. Protože umělecká stránka projektu/činnosti hraje podstatnou roli, posuzují žádosti odborníci, ale o konečné výši dotace rozhoduje rada a zastupitelstvo města. Není to úplně ideální způsob hodnocení, avšak nejlepší dosažitelný i pravděpodobný. Počet odborníků v každé komisi se liší, záleží na tom, jaké obory preferuje kulturní politika daného města a kolik kulturních organizací se uchází o tyto dotace. S touto problematikou souvisí otázka transparentnosti dotačního systému. Někteří se domnívají, že začleňování expertů do komise znamená pouze ukázat veřejnosti, že poskytování kulturních dotací z rozpočtu města je transparentní a spravedlivé s minimálním politickým zásahem. Jak moc vlivné je rozhodnutí těchto expertů se nesnadno zjistí, poněvadž není v žádných pravidlech napsáno, že rada a zastupitelstvo města se musí řídit návrhy odborníků.

Během hledání podkladů a následně zpracování bakalářské práce jsem se setkala se skutečností, že víceleté dotace nejsou dostatečně propagovány, informovanost lidí o těchto dotacích je minimální, některé kulturní organizace ani nevěděly, že je jim nabízena víceletá finanční podpora od města. Další komplikace spočívá v tom, potřebné informace ohledně víceletých dotací se ne vždy zveřejňují na oficiální stránce magistrátu jednotlivých měst, obvykle jsou k dispozici jen všeobecná informace jako např. zásady poskytování víceletých dotací nebo koncepce kulturního rozvoje aj., výsledky a zúčtování už zůstávají nezveřejněné nebo jsou zcela nedostačující. Tato skutečnost částečně ovlivnila jeden z cílů bakalářské práce - zhodnotit poskytování a čerpání víceletých dotací. Výsledky zhodnocení a srovnávání na základě číselných údajů tedy platí jen pro města, u kterých jsem zjistila danou informaci. Nejvíce problémů spojených s víceletými dotacemi se vyskytlo v hl. m. Praze, některé byly ale nevyhnutelné kvůli hospodářskému cyklu. Mezi Prahou a ostatními velkými městy ČR lze snadno spatřit velký rozdíl v počtu kulturních organizací, kulturních programů a též v množství finančních zdrojů na kulturu. Na velmi dobré cestě jsou víceleté dotace v Plzni, které už mají několik roků jasný cíl, a to je EHMK 2015. Víceleté dotace mohou být v případě města Plzně nástroj, jak účinně se chystat na něco, co se uskuteční v budoucnosti. Vedle fixního způsobu financování nabízí víceleté dotace možnost dočasně či příležitostně financovat provoz kulturních organizací. Lidé si myslí, že víceletou finanční pomoc potřebují jen velké organizace ve velkých městech. Malé město Písek dokazuje opak, že víceleté dotace si zaslouží i malá organizace, avšak musí konat „nemalý“ projekt. Naopak Brno zatím ještě nemá jasno, zda čerstvě zavedené víceleté dotace uspějí, nicméně jejich začátek splnil očekávání kulturních organizací, které o ně dlouho usilovaly.

Navzdory odlišnostem mezi městy se mi podařilo shrnout několik identických znaků. Žádosti i příjemci jednoletých dotací pořád převládají ty víceleté, neboť dlouhodobou finanční pomoc dostanou jen organizace s kontinuálním projektem s kvalitou na vyšší úrovni než ostatní. Ještě nikdy nebyla hodnota umělecké práce tak významná pro získávání dotací od města. Zástupci města totiž zvláště zajímá práce divadel, protože jsou na první příčce nejčastějších příjemců víceletých dotací. V každém městě upozorujeme více divadelních souborů nežli hudebních či filmových, navíc divadelní produkce jakožto představení může na jednom místě a v jednom okamžiku uspokojit kulturní potřebu několik set lidí. Mezi všechny kulturní organizace má obor divadlo nejvyšší počet organizací, které konají pravidelně svou činnost v budově ve vlastnictví města, domnívám se, že divadlo bude mít vždy o něco větší přednost v dotačním systému. V poskytování nejen víceletých dotací stále mají větší pravomoc politici, v mnoha případech žadatel uspěl u komise, ale od zastupitelstva nedostal žádnou dotaci, a to z jakého důvodu se většinou neví, avšak lze tvrdit, že ne z nedostatku kvality či umělecké kreativity.

V zahraničí se setkáváme s víceletými dotacemi zcela běžně. V Evropě poskytují víceleté dotace v oblasti kultury na úrovni měst např. Berlín nebo Amsterdam. V Berlíně se může ucházet o víceleté dotace pouze obor performativní umění, který mimo jiné zahrnuje divadlo. V průběhu hledání podkladů k víceletému financování kultury v některých evropských státech jsem zjistila, že divadlo zaujímá nesporně důležité místo v každém dotačním programu stejně jako v ČR. Víceleté dotace v Berlíně trvá buď dva roky, financuje-li určitý projekt, nebo čtyři roky, pokud jde o pokrytí normálních nákladů na provoz. Alokace na víceleté dotace k financování projektů činí kolem 120 mil. Kč, hl. m. Praha dává do víceletých dotací

podobnou částku, tedy co se týče výše poskytnutých víceletých dotací, Praha nezaostává za Berlínem. Berlínský systém financování kultury, který spočívá v tom, že víceleté dotace by mohly čerpat jen nejdůležitější obory, pro ty méně významné se aplikuje jiná struktura financování, může být vhodnou alternativou aktuálního systému dotací ve velkých městech ČR.

Jednoleté a víceleté dotace by měly fungovat spolu, neboť každé z nich mají slabé a silné stránky, jež se mohou navzájem doplňovat. Víceleté dotace sice zatěžují rozpočet města, vyžadují komplikovanější pravidla a přípravu, jsou málo flexibilní, avšak stabilizují alokaci finančních zdrojů, přinášejí kulturním organizacím jistotu, možnost rozvíjet svou kreativitu a také snižují administrativní náklady. S pomocí víceletých dotací dosáhnou kulturní organizace i město stanovených cílů efektivněji a rovněž to posílí jejich vztah. Diváci mají též z víceletých dotací určité výhody, např. mohou si být jistí, že jejich oblíbená kulturní akce se bude konat každý rok ve stálém prostoru. Navzdory všem kladům bych chtěla zdůraznit, že víceleté dotace slouží jako doplňkový nástroj, který posílí a zlepší, nikoliv nahradí, jednoleté dotace.

Hodně měst, ve kterých víceleté dotace uspěly v oblasti kultury, uvažuje o zavedení takových dotací ve zdravotnictví či sociálních službách. Právě poznatky z části pojednávající o výhodách o nevýhodách by mohly být prospěšné i pro dané oblasti. Mým osobním přínosem z této bakalářské práce je prohloubení znalostí veřejného financování kultury, které se mohou v budoucnu hodit v profesním a studijním životě. Při zpracování se vyskytl malý problém ohledně zjištění výsledků dotační výzvy ve dvou městech, i po oslovení příslušného úřadu byla nabídka spolupráce odmítnuta. Jelikož existuje velice málo literatury věnované danému tématu, domnívám se, že tato práce může sloužit jako podklad pro někoho, kdo se zajímá o víceletém financování kultury na municipální úrovni.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Monografie

- [1] JAGPAL, Niki. *Criteria for philanthropy at its best*. Washington, D.C: National Committee for Responsive Philanthropy, 2009, 126s. ISBN 978-0-615-27727-1. Dostupné také z: http://www.ncrp.org/files/publications/paib-fulldoc_lowres.pdf
- [2] HLOUŠEK, Jan. *Získávání zdrojů na aktivity NNO působící v sociální oblasti*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 158s. ISBN 978-80-7435-121-1
- [3] KROEBER, Alfred L, KLUCKHOHN, Clyde, UNTEREINE, Wayne. *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Massachusetts : The museum, 1952, 223 s.
- [4] MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Translated by Věra Kameníčková. 1. vyd. Praha: Management Press, 1994, 946 s. ISBN 80-85603-76-4
- [5] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance – úvod do problematiky*. 4.vyd. Praha: ASPI, 2008, 580s. ISBN 978-80-7357-358-4
- [6] PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5
- [7] PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance*. 5. dopl. a uprav. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, 226 s. ISBN 978-80-7194-963-3
- [10] TOWSE, Ruth. *A Textbook of Cultural Economics*. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, 600 s. ISBN 0521888727
- [11] ŠKARABELOVÁ, Simona. *Ekonomika kultury a masmédií*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2007, 211s. ISBN 978-80-210-4267-4

Legislativa

- [12] ČESKO. 218/2000 Sb. Zákon ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Internetové a elektronické zdroje

- [13] Art Frame Palác Akropolis, s. r. o. *Výroční zpráva za rok 2011* [online]. Dostupné z: <http://www.palacakropolis.cz/uploads/vyrocnizprava/2011.pdf>
- [14] Brno kulturní o. s. *FAQ k novému systému dotací Statutárního města Brna* [online]. 13. 11. 2013. Dostupné z: <http://www.brnokulturni.cz/faq-k-novemu-systemu-dotaci-statutarniho-mesta-brna>
- [15] BRZOBOHATÁ, Zuzana. *Examples of the Regional Support of Voluntary Organizations in the Social Services – Multi-Annual Financial System*. [online]. Dostupné z: http://www.brzobohata.cz/fileadmin/user_upload/ERD/regional_support_of_voluntary_organizations.pdf

- [16] CIKÁNEK, Martin. Proč podporovat kulturu? Je to ekonomicky výhodné. A2 [online]. 12. 09. 2007. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2007/37/proc-podporovat-kulturu-je-to-ekonomicky-vyhodne>
- [17] Český statistický úřad. Výsledky účtu kultury za rok 2011 [online]. 31. 5. 2013. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3318-13>
- [18] DVOŘÁK, Jan. *Plzeň rozděluje dotace netransparentně, tvrdí občanské sdružení Oživení* [online]. 27. 11. 2013. Dostupné z: <https://regionpodlupou.cz/clanek/2337.xhtml>
- [19] ENGLERT, Michaela, WÖBKEN, Hergen. *Studio Berlin – Study on contemporary art in Berlin* [online]. 6. 2010. Dostupné z: <http://www.ifse.de/en/articles-and-studies/singleview/article/studio-berlin-study-on-contemporary-art-in-berlin.html>
- [20] FOLTÁNKOVÁ, Kateřina. *Průlom v dotacích: kulturní spolky žádají o granty na tři roky* [online]. 20. 6. 2013. Dostupné z: http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/prulom-v-dotacich-kulturni-spolky-zadaji-o-granty-na-tri-roky-20130619.html
- [21] Galerie města Plzně o.p.s. *Výroční zpráva 2012* [online]. 2013. Dostupné z: http://galerie-plzen.cz/wp-content/uploads/2013/07/VÝROČNÍ-ZPRÁVA-2012_final.pdf
- [22] HOU, Yilin. Budgeting for fiscal Stability over the business cycle: A countercyclical fiscal policy and the multiyear perspective on budgeting. *Public Administration Review* [online]. Sep. - Oct., 2006, vol. 66, no. 5, str. 730-741. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3843902.pdf?&acceptTC=true&jpdConfirm=true>
- [23] KÖNIGSMARKOVÁ, Anna, HOLUŠOVÁ, Alina. Praha rozdělila kulturní granty. Nejméně dostala literatura. *Český rozhlas* [online]. 24. 1. 2013. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/regiony/_zprava/1166445
- [24] KRÁSOVÁ, Adriana a spol. *Přípravný dokument pro první monitorovací schůzi plzeň - EHMK 2015* [online]. 24. 7. 2012. Dostupné z: http://www.plzen2015.net/wpcontent/uploads/2009/10/P%C5%99%C3%ADpravn%C3%BD-dokument-pro-prvn%C3%AD-monitorovac%C3%AD-sch%C5%AFzi-Plzn%C4%9B2015-EHMK_final.pdf
- [25] KYSELKOVÁ, Karolína. *O grantech na kulturu v Brně budou vedle politiků rozhodovat i odborníci* [online]. 2. 10. 2013. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/zastupitelstvo-mesta-brna-v-pondeli-schvalilo-novy-system-grantu-na-kulturu-1xa-/brno-zpravy.aspx?c=A131002_1983571_brno-zpravy_Ka1
- [26] Město Písek. *FAQ - Často kladené dotazy na téma „Strategický plán rozvoje kultury města Písek do roku 2020* [online]. 7. 6. 2013. Dostupné z: <http://www.granty-pisek.cz/faq.html>
- [27] Město Písek. *Pravidla grantového programu města Písek na podporu kultury v roce 2013-I. výzva* [online]. 18. 6. 2012. Dostupné z: <http://www.granty-pisek.cz/2013-kultura-1-vyzva-pravidla-vyzvy.html>

- [28] Město Plzeň. *Program rozvoje kultury ve městě Plzni na léta 2009-2019* [online]. 21. 10. 2009. Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/urad/verejne-dokumenty/koncepcni-dokumenty/clanky-8/program-rozvoje-kultury-ve-meste-plzni-na-lea-2009-2019.aspx>
- [29] Město Plzeň. *Schválené dotace - Čtyřletý grantový program v oblasti kultury na léta 2012-2015* [online]. 19. 10. 2011. Dostupné z: <http://www.plzen.eu/obcan/urad/granty-a-dotace/schvalene-dotace-ctyrlety-grantovy-program-v-oblasti-kultury-na-lea-2012-2015.aspx>
- [30] Město Písek. *Strategický plán rozvoje kultury města Písku* [online]. © 2010. Dostupné z: <http://www.mesto-pisek.cz/odbory-mestskeho-uradu/DIR-odbor-skolstvi-a-kultury/DIR-oddeleni-kultury/CL-strategicky-plan-rozvoje-kultury-mesta-pisku/208>
- [31] Město Plzeň. *Zásady poskytování dotací ze Čtyřletého grantového programu 2012-2015* [online]. 2011. Dostupné z: www.oplzni.cz/download.aspx?dontparse=true&FileID=996
- [32] Ministerstvo kultury ČR. *Rozpočet a závěrečný účet* [online]. ©2007. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2011/statni-rozpocet/kapitola/334>
- [33] Ministerstvo kultury ČR. *Státní kulturní politika České republiky 2009 – 2014* [online]. ©2009. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>
- [34] Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Granty 2013* [online]. 16. 1. 2013. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2013/index.html
- [35] Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Grantový systém hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění na léta 2010 – 2015* [online]. 17. 2. 2011. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/dokumenty/ostatni/grantovy_system_hl_m_prahy_v_oblasti.htm
- [36] Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy* [online]. 7. 6. 2010. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/dokumenty/ostatni/koncepce_kulturni_politiky_hl_m_prahy_1.htm
- [37] Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Seznam víceletých žádostí o grant kul hl. m. Prahy na léta 2014 – 2017* [online]. 24. 3. 2013. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2013/index.html
- [38] Praha - Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu. *Zásady pro poskytování víceletých účelových dotací – grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro léta 2013 – 2016* [online]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/public/e6/d7/41/1199482_175607_AKTUALPriloha_c._1_ZASADY_2012___VICELETE_GRANTY.pdf
- [39] *Praha snížila granty, divadla budou mít potíže.* [online]. 14. 2. 2012. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/praha-snizila-granty-0rw-/kultura.aspx?c=A120214_130612_ln_kultura_btt
- [40] ProCulture o.s. *Slovníček* [online]. 5. 2008. Dostupné z: <http://www.proculture.cz/slovnicek/>

- [41] SIEGLOVÁ, Lucie. *Podarí se Praze zničit Divadlo Bez zábradlí?* [online]. 23. 1. 2012. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/256962-podari-se-praze-znicit-divadlo-bez-zabradli.html>
- [42] SOKOLOVÁ, Květuše. *Dotační politika města plzně v oblasti kultury* [prezentace PowerPoint]. Plzeň, 2013
- [43] Statutární město Brno. *Pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna* [online]. 15. 10. 2013. Dostupné z: http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/dotace/Pravidla_pro_poskytovani_dotaci_z_rozpocetu_statutarniho_mesta_Brna.pdf
- [44] Statutární město Brno. *Výzva k podávání žádostí o dotace v oblasti kultury na rok 2014* [online]. 2013. Dostupné také z: https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/dotace/Vyzva_k_podani_zadosti_a_informace_o_skoleni.pdf
- [45] ŠIMKOVÁ, Monika. *Přípravy nového grantového systému* [online]. 1. 6. 2013. Dostupné z: http://www.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2013/06/BK_Zpravodaj03.pdf
- [46] TAUŠOVÁ, Zuzana. *Brněnští radní schválili pět milionů z rozpočtu pro festival Cinema Mundi* [online]. 21. 11. 2013. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/radni-schvalili-miliony-pro-cinema-mundi-ff7-/brno-zpravy.aspx?c=A131121_120909_brno-zpravy_taz
- [47] The Governing Mayor of Berlin - Senate Chancellery – Cultural Affairs. *Berlin's funding for artists and the arts* [online]. 2014. Dostupné z: <https://www.berlin.de/sen/kultur/foerderung/index.en.html>
- [48] The Governing Mayor of Berlin - Senate Chancellery – Cultural Affairs. *Concept financing* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.berlin.de/sen/kultur/foerderung/theater-tanz/konzept/index.en.html>
- [49] *Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní diversitě* [on-line]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf
- [50] ZBORNÍK, Martin. *Granty a Zlatý fond nově od roku 2012* [online]. 28. 5. 2011. Dostupné z: <http://www.piseckysvet.cz/veci-verejne/granty-a-zlaty-fond-nove-od-roku-2012>
- [51] ŽÁKOVÁ, Eva. *I kultura je součástí české ekonomiky a zaslouží si strategickou podporu* [online]. 11. 10. 2012. Dostupné z: http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&type=1&news_id=11931
- [53] ŽÁRA, Pavel. *Podpora kultury musí být vícezdrojová* [online]. 8. 11. 2011. Dostupné z: <https://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/podpora-kultury-musi-byt-vicezdrojova/>

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf č. 1: Celkové pražské kulturní granty a víceleté granty od 2008 do 2014.....21

Graf č. 2: Výše dotace v oblasti kultury Brna od roku 2008 do roku 2013.....23

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Výše víceletých grantů na období 2013 - 2016 (pro projekty realizované pouze v tomto období).....21

Tabulka č. 2: Výše víceletých grantů a počet projektů v Praze za rok 2013 (bez podporovaných projektů schválených v letech před 2012).....22

Tabulka č. 3: Schválené čtyřleté dotace v období 2012 – 2015.....28

Tabulka č. 4: Ukazatelé dotačního systému ve vybraných městech ČR (zhruba pro období 2011 – 2016).....32

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
EHMK	Evropské hlavní město kultury
HDP	hrubý domácí produkt
MK	Ministerstvo kultury
OK MMB	Odbor kultury magistrátu města Brno
OKZVCR MHMP	Odbor kultury, zahraničních vztahů a cestovního ruchu magistrátu hl. m. Prahy
UNESCO	United nations educational, scientific and cultural organization Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu